

Genvalgt

Tina Lambrecht ønsker tættere dialog med medlemmerne i sin næste formandsperiode

Asymmetriske børneben

Genoptræning i stuen

Fysioterapeuterne har fået nye roller som digitale vejledere i Gladsaxe-projekt

REHABILITERING PÅ 2M²

DUAL ADJUSTABLE PULLY
Pris (ekskl. moms) kr. 59.000,-

→ POWER MODE SYSTEM (PATENTERET)

Det innovative Power Mode System sikrer en fuldstændig blød bevægelse. Det specielle elastiske kabel brugt i Power Mode modvirker den inerti, som tilbageslaget fra vægtmagasinet forårsager, og gør det muligt for dig at udføre eksplosive øvelser sikkert og effektivt.

→ CABLE EXIT SYSTEM (PATENTERET)

Cable Exit System gør det nemt at justere indstillingerne med én hånd, i modsætning til de fleste kabelmaskiner, hvor man skal bruge begge hænder og en del kræfter. Du kan vælge mellem 36 kabelpositioner ud fra dit behov og ønske til øvelser.

Leasingpris* pr. md. ekskl. moms kr. **1.285,-**

*Mdl. ydelse er beregnet med en leasingperiode på 48 mdr. uden udbetaling, og en endelig anvisningsværdi på 2.950 kr. Prisen er inkl. rente og stiftelsesomkostninger. Der tages forbehold for, at ansøger er momsregistreret og for endelig kreditgodkendelse.

Lejepris* pr. md. ekskl. moms kr. **1.175,-**

*Mdl. ydelse er beregnet med en lejeperiode på 48 mdr. uden udbetaling. Prisen er inkl. rente og stiftelsesomkostninger. Der tages forbehold for, at ansøger er momsregistreret og for endelig kreditgodkendelse.

TECHNOGYM

DISTRIBUTED BY

pedan

10

DET VAR EN SPÆNDENDE VALGKAMP

Tina Lambrecht vil arbejde for mere dialog med medlemmerne i sin næste formandsperiode.

14

DIGITAL GENOPTRÆNING

Med en avatar i øret genoptræner Eigil Hansen sin nye hofte derhjemme. Den digitale genoptræning i Gladsaxe giver fysioterapeuterne nye roller og borgerne øget motivation.

30

FYSIOTERAPEUTERNE HAR IKKE FÅET NOGET FORÆRENDE

Ny jubilæumsbog fremstiller professionens historie igennem de sidste 100 år.

36

FÅ HJÆLP TIL GOD JOURNALFØRING

Styrelsen for Patientsikkerhed offentliggør de mest stillede spørgsmål på hjemmesiden.

**ASYMMETRISKE BEN
FEJLSTILLINGER HOS BØRN** SIDE 45

FAGLIG
ARTIKEL

Fysnyt SIDE 6

Ny professor vil styrke
forskning i ryg og nakke SIDE 22

Mit job i Berlin SIDE 24

DFys hjælper SIDE 28

DFys noter SIDE 34 + 35

Klinisk undervisning SIDE 38

Forskningsnyt SIDE 50

Møder og kurser SIDE 52

ELEKTROTHERAPI I 1920'ERNE

Lægerne var i 1920'erne ikke begejstrede for, at massøserne anvendte elektroterapeutiske behandlinger. De var bekymrede for, at en relativt uuddannet faggruppe tog et sådant potent middel i brug og ønskede selv at holde fast i elektriske behandlinger som et tilbud til deres patienter. En fysioterapeut blev derfor i 1923 truet med at få frataget sin autorisation, hvis hun ikke holdt op med at behandle med elektroterapi. Den almindelige danske Massageforening gik ind i konflikten og kæmpede for, at undervisning i elektroterapi kom til at indgå i massøseuddannelsen. Lægeforeningen var imod, men blev til sidst tvunget til at acceptere udvidelsen af massøsernes kompetencer.

Massøserne brugte forskellige elektriske apparater, blandt andet Tesla-apparatet og en multostat-transformator til faradisk og galvanisk strøm. På billedet ser man en massøse, der behandler under overvågning af en læge på Sygekasseklinikken på Mariendalsvej.

DANSKE FYSIOTERAPEUTER

Holmbladsgade 70, 2300, København S, Tel 33 41 46 20, redaktionen@fysio.dk, www.fysio.dk. 99. årgang. ISSN 1601-1465 REDAKTION/ Chef for politik og kommunikation Ann Sofie Orth, ansv.red. (aso@fysio.dk), faglig redaktør Vibeke Pilmark (vp@fysio.dk), redaktør Cathrine Huus VURDERING AF FAGLIGE ARTIKLER/ fysio.dk/manuskriptvejledning ANNONCER/ Dansk Mediaforsyning, tlf. 7022 4088, www.dmfnet.dk, fysiojob@dmfnet.dk. Kontrolleret oplag 13.983.

Kontrolleret af Danske Mediers Oplagskontrol i perioden 1/7-2014-30/6-2015. FORSIDE/Lars Horn LAYOUT/ prik.dk TRYK/ Jørn Thomsen/ELBO A/S

GigaLaser

Optimer din behandlingsplan

Hurtigere i gang Kortere behandlingsforløb

Med GigaLaser optimerer du behandlingsplanen og kommer hurtigere i gang med øvrige behandlingsformer.

Hurtig og effektiv behandling af f.eks.:

- Akutte skader
- Overbelastningsskader
- Nakkesmerter
- Lændesmerter
- Gigtsmerter
- Inflammation

TINA LAMBRECHT

FORMAND FOR DANSKE
FYSIOTERAPEUTER

Dét, der er på spil

I SKRIVENDE STUND ved jeg ikke, hvordan overenskomstforhandlingerne for de offentligt ansatte fysioterapeuter ender. Forhandlingerne er brudt sammen, der er varslet konflikt, og forligsinstitutionen skal på banen. Sådan er spillereglerne i den danske arbejdsmarkedsmodel, som grundlæggende set går ud på, at arbejdstagere og arbejdsgivere med hinanden aftaler løn og andre vilkår for at gå på arbejde.

Det er lønnen, der skiller os.

Vi lever i et samfund, hvor økonomien nu går godt. Gennem kriseårene var alle faglige organisationer tilbageholdende – og tre overenskomster i 2011, 2013 og 2015 var præget af krisen i samfundet. Vi leverede i disse år det ansvarlige samfundssind, som kunne forventes. Det er heldigvis slut, og Danmarks økonomi har det godt: Der er rum til økonomiske lempelser og opsving. Offentligt ansatte fysioterapeuter skal ikke sættes bagerst i bussen nu. En del af opsvinget kommer jo også fra de store produktivitetstigninger, som de offentligt ansatte har været med til at levere.

Arbejdsgiverne er tilsyneladende ikke til at rokke for at sikre reallønnen, og samtidig vil de forringe vilkårene for offentligt ansatte i en tid med fremgang i hele samfundet. Det efterlader Danske Fysioterapeuter og de øvrige faglige organisationer uden andet valg end at fortsætte kampen. Offentligt ansatte skal kunne forvente en parallel lønudvikling med deres kollegaer på det private arbejdsmarked og ikke endnu en kriseoverenskomst.

Er konflikt et ønskescenarie, måske ligefrem et mål i sig selv? Nej, naturligvis ikke. Jeg kender ingen fysioterapeuter, der hellere vil være i konflikt end at behandle, træne og støtte borgere og patienter. Hvis der bliver konflikt, vil omtrent 750 fysioterapeuter blive berørt direkte af første fase af konflikten, fordi de er blevet udtaget til strejke.

De 750 fysioterapeuter vil stå skulder ved skulder med ergoterapeuter & sygeplejersker, jurister & præster, læger & hjemmehjælpere. Det er første gang i historien, at de offentligt ansattes organisationer står så massivt sammen, og sammenholdet blandt så mange forskellige faggrupper har aldrig været større.

Danske Fysioterapeuter har ikke stillet krav om lønfast, men vi fastholder, at der skal være plads til en forbedring af reallønnen. De offentligt ansatte fysioterapeuter skal ikke have penge med på arbejde for at betale prisen for en krise, der er overstået. Det er dét, der er på spil.

”

*Jeg kender ingen fysioterapeuter,
der hellere vil være i konflikt end
behandle, træne og støtte borgere
og patienter*

Referenceværdier for HAGOS

Fysioterapeut, ph.d. og lektor Kristian Thorborg har sammen med en forskergruppe fundet referenceværdier for The Hip and Groin Outcome Score, anvendt til mandlige fodboldspillere. Artikel om studiet er publiceret i British Medical Journal.

kortlink.dk/bmj/t2sx

Find beskrivelse af HAGOS på fysio.dk/hagos

Hypermobilitet giver flere knæsmærter

Mennesker med hypermobile led har dobbelt så stor sandsynlighed for at lide af knæsmærter sammenlignet med andre, der ikke er hypermobile. Det viser en dansk spørgeskemaundersøgelse, hvor en forskergruppe, med blandt andre fysioterapeut, ph.d. Tina Junge, har spurgt til forekomsten af hypermobilitet i knæet og resten af kroppen, knæ-smærter og livskvalitet hos 1006 danskere. Mennesker med hypermobile led angav oftere knæ-smærter og funktionsnedsættelse.

kortlink.dk/nih/t2ng

FORSKNINGS-STØTTE TIL HJERTE-KAR-SYGDOMME

Hjerteforeningen uddeler i 2018 støtte til stipendier og projekter inden for fri forskning i hjerte-kar-sygdomme. Tre områder er prioriteret: kvinder og hjerte-kar-sygdom, det præ-hospitale område eller hjertestop, og brugerinddragelse i hjerte-kar-forskning. Derudover uddeles ekstra midler til et nationalt forskningsprojekt inden for det præ-hospitale område eller i hjertestop og ph.d.stipendier inden for rehabilitering efter hjerte-kar-sygdom.

**Ansøgningsfrist
28. marts 2018.**

NYT COCHRANE REVIEW OM FIBROMYALGI

Let konditionstræning i form af gang, cykling, løb og lavintensitets-aerobic har positiv effekt på sundhedsrelateret livskvalitet og giver bedre fysisk funktion hos mennesker med fibromyalgi. Træning kan desuden have positiv effekt på smerter, men kan ikke reducere den udmattelse, som mange med sygdommen er ramt af. Bidonde et al. Aerobic exercise for adults with fibromyalgia. Cochrane Database.

Link til fuld tekst: kortlink.dk/wiley/t2rb

4 øvelser til ryg og hofter

Professor Lars L. Andersen fra Det Nationale Forskningscenter for Arbejdsmiljø præsenterer i en video fire lette øvelser, som kan afhjælpe smerter i ryg, lænd og hofter.

kortlink.dk/fagbladetfoa/t2na

Hundeejere dør sjældnere af hjerte-kar-sygdom

Hundeejere har generelt lavere risiko for at dø af hjerte-kar-sygdom, viser et svensk nationalt kohortestudie med 3,4 millioner svenskere. Især ejere af jagthunde var mere raske end andre. Sci. Rep. 2017;7(1):158321.

kortlink.dk/nature/t2nd

Ældre tåler ikke fysisk hårdt arbejde

Fysisk krævende arbejdsstillinger, ensidigt gentaget arbejde og tunge løft på jobbet øger i højere grad risikoen for at få et dårligere helbred hos ældre, når man sammenligner med yngre medarbejdere med samme type arbejde. Det viser resultater af et nyt studie, udført af en gruppe forskere fra Det Nationale Forskningscenter for Arbejdsmiljø i Danmark og forskere fra Tyskland. Der er analyseret spørgeskemasvar fra 5.204 medarbejdere, indsamlet med fem års mellemrum fra 1990 til 2005.

kortlink.dk/arbejdsmiljoforskning/t2s8

Diæt og motion giver færre astmasymptomer

Lungemedicinsk Forskningsenhed på Bispebjerg Hospital har i samarbejde med Fysio- og Ergoterapiafdelingen på Frederiksberg Hospital undersøgt effekten af højintensitets-spinning og diæt hos 149 utrænede, normalvægtige patienter med astma. Patienterne blev randomiseret til enten spinning eller diæt, både spinning og diæt, og kontrolgruppe. Træningen foregik på Frederiksberg Hospital og blev superviseret af hospitalets fysioterapeuter. Særligt den gruppe, der kombinerede diæt med spinning med høj intensitet, opnåede markante resultater. Her vurderede patienterne, at deres astmasymptomer efter otte uger var reduceret med 50 procent, sammenlignet med kontrolgruppen. Studiet følges op af et nyt studie, der skal undersøge, om diæt og træning kan føre til nedsat behov for astmamedicin.

[Læs mere på bispebjerghospital.dk/REPLACE](http://bispebjerghospital.dk/REPLACE)

Husarbejde modvirker hjerte-kar-sygdomme

En gruppe forskere har undersøgt, hvordan forskellige niveauer af fysisk aktivitet hos 851 svenskere påvirkede deres risiko for at dø af hjerte-kar-sygdom 15 år senere. Studiet viste, at man reducerer risikoen for at få hjerte-kar-sygdom med 24 procent, ved at erstatte stillessiddende aktiviteter med let fysisk aktivitet i form af f.eks. husarbejde. Ikke overraskende er der endnu større effekt ved at erstatte stillessiddende aktiviteter med en hurtig gåtur eller træning. Ti minutters moderat til intensiv aktivitet mindsker risikoen med 39 procent, mens 30 minutter på samme niveau mindsker risikoen med 77 procent.

[Få artiklen i fuld tekst: kortlink.dk/dovepress/t2n9](http://kortlink.dk/dovepress/t2n9)

Risikofaktorer ved løb

Der var ingen forskel i risikoen for at få skader hos en gruppe motionsløbere, der i et 24-ugers træningsforløb enten skulle øge løbetræningsmængden eller intensiteten. Det viser et dansk studie med 839 motionsløbere.

kortlink.dk/bmj/t2nc

Op til 10 timers
gratis undervisning
med i prisen!

tlf. 76940877

BTL LASER

Du opnår ekstremt effektive behandlinger!

Fås i 7w & 12w

7w laseren arbejder med 810 & 980 nm

12w laseren arbejder med 1064 nm

Stort antal forudindstillede
behandlingsprogrammer

Indbygget terapiguide

Meget brugervenligt interface

Vinder af Reddot Prisen

Leasing fra: **1.587kr.**
pr. måned

Undervisning medfølger

Kontant fra: **87.500kr.**

BTL

BTL SHOCKWAVE

Effektiv behandling af musculoskeletal lidelser!

Interval funktion til følsomme klienter

Terapeutisk leksikon

Hurtige resultater

Tryk op til 5 bar

Frekvens op til 20 Hz

Vinder af Reddot Prisen

Leasing fra: **1.866kr.**
pr. måned

Undervisning medfølger

Kontant fra: **104.200kr.**

ASTAR POLARIS LASER – DANSK BRUGERFLADE!

Markedets billigste klasse IV laser!

Fås i 8w & 18 w

Polaris HPM 8w: max. 808nm/8w

Polaris HPS 18w: max 808/8w – 980/10w

Leksikon med farveillustrationer

Stort antal forudindstillede
behandlingsprogrammer

Produceret i Europa

Vinder af INOVA Prisen

Leasing fra: **1.224kr.**
pr. måned

Undervisning medfølger

Kontant fra: **67.500kr.**

ASTAR

ASTAR IMPACTIS SHOCKWAVE

Markedets billigste Shockwave!

Effektiv behandling af musculoskeletal lidelser

43 forudindstillede behandlingsprogrammer

Tryk op til 5 bar

Frekvens op til 25 Hz

Vinder af INOVA Prisen

Leasing fra: **1.086kr.**
pr. måned

Undervisning medfølger

Kontant fra: **59.900kr.**

Alle priser er ekskl. moms og fragt

LEASING: Restværdi: 5% | Løbetid: 60 mdr. | Variabel rente

Der tages forbehold for prisændringer

LOJER

Over 200 danske klinikker har inden for 3 år anskaffet en Lojer briks.

Fra Acupunctureshop.com

LOJER CAPRE FX5

Luksus 5-delt briks fra finske Lojer!
Inklusiv hjul og fodbøjle
Trinløs indstilling af alle dele
Mange unikke designmuligheder
Ekstremt stabil!

Leasing fra: **464 kr.**
pr. måned

Kontant fra: **25.290 kr.**

LOJER CAPRE M4

Prisvenlig 4-delt briks i høj kvalitet
Fås som elektrisk eller hydraulisk
16 farvemuligheder
Mange tilkøbsmuligheder

Leasing fra: **206 kr.**
pr. måned

Kontant fra: **11.190 kr.**

LOJER MANUTHERA 242

Den mest fuldkomne og unikke manipulations-/ mobiliserings briks på markedet!
En af markedets mest avancerede brikse
Nye multitraktionsegenskaber
Osteopati, Fysioterapi & kiropraktik
Denne briks skal opleves!

NYHED

Leasing fra: **1.193 kr.**
pr. måned

Kontant fra: **65.800 kr.**

Det har været en spændende valgkamp

Tina Lambrecht blev genvalgt som formand for Danske Fysioterapeuter og vil arbejde for tættere dialog med flere medlemmer og modkandidaten Jeanette Præstegaard, så alles interesser bliver hørt.

TEKST
CATHRINE HUUS
FOTO LARS HORN

”JEG SYNES, DET HAR VÆRET en spændende valgkamp, som har vist de mange forskellige interesser, der er i vores fag, og som vi skal varetage. Det har jeg fået mandat til,” siger Tina Lambrecht, som er genvalgt som formand for Danske Fysioterapeuter i en ny fireårig periode med et flertal på 59,8 procent af de afgivne stemmer. Hendes eneste modkandidat, Jeanette Præstegaard, fik 37,3 procent af stemmerne, eller det, der svarer til 1584 ja-stemmer ud af de 4247 medlemmer, der valgte at stemme til formandsvalget.

Valgkampen blev ført på medlemsmøder i regionerne og på fysio.dk, hvor mange medlemmer deltog i debatten. Her blev diskuteret ydernummersystem, akademisering og kvalificering af grunduddannelsen, for blot at nævne nogle af stridspunkterne. Men at bølgerne til tider gik højt, ser den genvalgte formand som et positivt udtryk for medlemmernes engagement.

”De mange medlemmer, som valgte at engagere sig i valgkampen, har vist mig, at der er rigtig mange, som har meget på hjerte i foreningen, og at de gerne vil involveres i foreningens arbejde. Det opfatter jeg som

Tina Lambrecht vil varetage alle medlemmernes interesser, lige fra basisfysioterapeuterne i det offentlige, der tager sig af patienterne i det daglige, over de meget stærke forsknings- og udviklingsmiljøer, og til det private område med arbejdsgivere og arbejdstagere, som til tider har modsætningsfyldte interesser.

➔ positivt, for vi vil meget gerne have, at folk involverer sig i arbejdet og i dialogen. Så nu er det vigtigt for mig og for hovedbestyrelsen, at vi samler den lyst og vilje op og får den inkorporeret i det videre politiske arbejde. Så vi får en tæt dialog med medlemmerne og sikrer, at alles interesser bliver hørt,” siger Tina Lambrecht.

Ingen nye kaniner

”Der var ikke nogle nye kaniner, der blev trukket op af hatten, men valgkampen har skærpet min opmærksomhed på ting, vi allerede arbejder på. Vi har en sygesikringsoverenskomst, som giver nogle ubalancer ude blandt de praktiserende, og de ubalancer skal vi håndtere til gavn for både fysioterapeuter og de patienter, vi skal behandle. Valgkampen har også vist, at vidensopbygningen i vores fag er blevet så stor og render så stærkt, - vi har mange, der bliver kandidater og professorer og ph.d.er, - at vi skal kunne håndtere den type medlemmer i foreningen, ligesom vi håndterer andre medlemmers interesser i foreningen. Det var ikke noget, vi ikke vidste, men vi er blevet bekræftet i det.”

Fysioterapeuter vil deltage i samfundsdebatten

Valgkampen viste også, at fysioterapeuterne ønsker, at foreningen sætter flere dagsordener i den sundheds- og samfundspolitiske debat, og det hilser Tina Lambrecht velkommen.

”Valgkampen har vist, at fysioterapeuter ikke kun vil snakke fysioterapi. Fysioterapeuter er også samfundspolitisk interesserede og ser gerne, at foreningen blander sig endnu mere i den sundheds- og samfundspolitiske debat. Det glæder mig, for det kan være en balancegang, hvornår man kun skal tale fysioterapiens sag, og hvornår man kan brede sig endnu mere ind i den samfundspolitiske debat. Der kan jeg se, at medlemmerne efterspørger mere synlighed, og det mener jeg også er den rigtige vej at gå.”

Inviterer Jeanette til samarbejde

Jeanette Præstegaard fik mere end en tredjedel af stemmerne, men dybest set mener Tina Lambrecht ikke, at de to står langt fra hinanden.

”Vi har jo mange dagsordener, som er ens. Vi vil begge gerne sikre fy-

”Valgkampen har vist, at fysioterapeuter ikke kun vil snakke fysioterapi. Fysioterapeuter er også samfundspolitisk interesserede og ser gerne, at foreningen blander sig endnu mere i den sundheds- og samfundspolitiske debat,” siger Tina Lambrecht.

sioterapeuter gode løn- og ansættelsesvilkår og trygge forhold og sikre kontinuerlig faglig udvikling. Der bliver altid lidt rørt vand, når man har haft et valg, for ikke alle medlemmer vil det samme. Men det handler om at få samlet de gode kræfter, der er, og at vi i fællesskab arbejder for de dagsordener, der er vigtige. For det er vi bedst tjent med. Og min intention er at invitere Jeanette ind i et samarbejde. Hun er en dygtig og stærkt faglig person, og jeg er sikker på, at hun har meget at bidrage med. Det ser jeg frem til.” ●

ComplimentaWork - Er et kliniksistem Online, nemt og fleksibelt

Adgang til dit kliniksistem uanset hvor du er

Du bruger tiden på det du gerne vil ... nemlig dine patienter!

Overblik over din kalender, dine patienter, journaler og ikke mindst omsætning.

Enkelt og brugervenligt

Du skal blot have en internetforbindelse - vi passer på dine data og sørger naturligvis for backup og opdatering.

Vi er altid klar til at hjælpe dig...

Vores support hjælper dig hurtigt, og med et smil - **OG** det koster ikke ekstra!

Vi hjælper dig igang

Kontakt os idag, for et tilbud og en gratis demo. For under 500 kr. om måneden er du igang med dit kliniksistem.

✉ salg@complimenta.com
☎ Telefon: 8830 7600
🌐 www.complimenta.com
- og husk at følge os på Facebook!

ITpartner for sundhed

Digital genoptræning

Et digitalt genoptræningsprogram motiverer borgeren til at træne mere på egen hånd, imens fysioterapeuten følger med på afstand. Mød Eigil Hansen, som nyder at træne hjemme i sit skovløberhus med bokserhunden Ezo som publikum og Inge Bohn Bidstrup, som har fået en ny rolle som fysioterapeut.

TEKST: CATHRINE HUUS

FOTO: CARSTEN BUNDGAARD

➔ **EIGIL HANSEN LAVER** squats, tre sæt af ti gange, og får straks højlydt ros: ”Det var godt. Nu kan du tage en pause inden næste øvelse”. Stemmen kommer ikke fra en levende fysioterapeut, men fra en mobiltelefon, og Eigil står ikke i et træningscenter, men i sin stue. Bokserhunden Ezo kigger interesseret, snuser til Eigils strømper og lunter hen på sin plads i sofaen, hvor den opmærksomt følger med. Fra køkkenet strømmer radioens P4, og rundt om Eigil er ikke blå bolde og spejle som i et fysioterapeutisk træningscenter, men bøger og billeder. Han står på et blødt gulvtæppe, og når han sætter sig, er det på en spisestuestol af læder og metal.

Eigil Hansen er en af de mange borgere, som har fået det digitale genoptræningsværktøj Icura med sig hjem, så han kan genoptræne når og hvor han vil.

”Det er sjovt. Det virker motiverende, og det gør det nemmere at træne herhjemme,” siger Eigil Hansen, som fik indopereret en ny hofte i januar i år og dermed er i målgruppen for den digitale teknologi, som Gladsaxe Kommune udleverer til udvalgte patienter med nyt knæ eller hofte.

Snakker med avataren

Eigil Hansen har klæbet fem sensorer fast på lår, underben og om livet, som sender signaler til hans mobiltelefon. Mobiltelefonen er placeret i en holder på spisestuebordet, så han hele tiden kan følge med i det program, som en app viser. I dag skal han lave tre øvelser ti gange: Squats, step up's på trappen og benløft i sengen. Hver gang han laver en øvelse, afspejler en tegnet avatar i telefonen hans bevægelser, og en høflig mandestemme tæller højt fra ét til ti. Efter hver øvelse får han point i form af stjerner, på en skala fra 1 til 6, afhængig af, hvor godt han gør det. Appen indeholder desuden en vidensbank med bl.a. strækøvelser og en chatfunktion, hvor han kan kommunikere med sin fysioterapeut, som befinder sig på kommunens genoptræningscenter.

Eigil går ud til trappen op til husets første sal for at lave step up's, mens han holder fast i gelænderet.

”Jeg er nødt til at støtte her, for min lyske er øm,” siger han, og skifter til det andet ben. Avataren blander sig: ”Du kan nu tage en pause. Bliv ved med at gøre det så godt som i dag.”

Eigil går op på første sal, sætter holderen med mobilen på en stol og lægger sig i sengen. Nu er det tid til benløft. Avataren sætter ham i gang: Læg dig på venstre side og løft benet op.....højere op.”

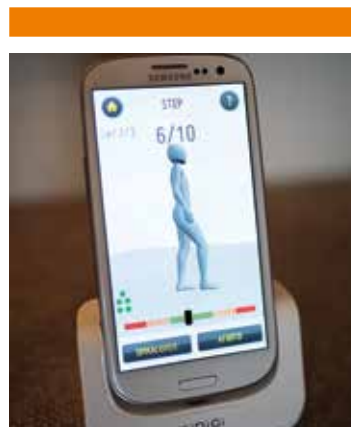
”Det kan du sagtens sige,” griner Eigil. ”Det her er den ondskabsfulde øvelse. Det gør ondt, for musklerne blev krænget til side, da jeg skulle opereres.”

Avataren: ”Pas på, du ikke falder for langt tilbage i hoften.” ”Ja, ja, du er sød,” svarer Eigil. ”Den er led, den her.”

Teknologien driller

Efter fem løft begynder avataren at té sig. Den virrer rundt om sig selv og udfører en vanvittig hiphopdans, helt uden sammenhæng med øvelserne. Eigil rejser sig og forsøger at stoppe den.

”Jeg er nødt til at omkalibrere.” Han stiller sig op på gulvet med spredte ben og lader systemet måle ham forfra. Det er ikke første gang, systemet sætter ud.

ICURA TRAINER

Icura Trainer er et digitalt og mobilt genoptræningssystem, som skal motivere brugeren til at træne mere effektivt på egen hånd. Den består af fem sensorer, en mobilapp med instruktionsøvelser, videofilm og et træningsprogram. Appen giver brugeren point, støtte og opmuntring undervejs. Sensorerne placeres på lår, underben og på maven og sender signaler til mobiltelefonen. En avatar afspejler de bevægelser, brugeren udfører, mens en stemme taler til brugeren. Undervejs sendes signaler til fysioterapeuten, som kan aflæse hyppighed og kvalitet af træningen på sin computer og chatte med borgeren.

Det virker motivende, siger skovarbejder Eigil Hansen, som fik ny hofte i januar i år og er glad for at genoptræne derhjemme med fysioterapeuten som digital iagttager. Udover det faste øvelsesprogram på mobilen går han hver dag tur ved Bagsværd Sø.

”Det har nogle børnesygdomme, men normalt kan jeg godt klare den ved at omkalibrere.” Det nytter dog ikke noget i dag. Men selvom billedet på skærmen er væk, fortsætter den instruerende stemme og Eigil fortsætter sine øvelser.

Lige så effektiv som traditionel træning

Icura Trainer er et digitalt genoptræningssystem, som erstatter de traditionelle øvelsesark til genoptræning i hjemmet. Det består af fem sensorer, en mobilapp med instruktionsøvelser, videofilm og et træningsprogram, som giver brugeren point, støtte og opmuntring undervejs. Brugeren skal placere sensorerne på lår, underben og mave, som registrerer brugerens bevægelser. En avatar gengiver bevægelserne, mens en stemme instruerer og roser eller giver konstruktiv kritik. Undervejs sendes signaler til fysioterapeuten, som kan aflæse hyppighed og kvalitet af træningen på sin computer og chatte med borgeren.

”Vi er blevet udfordrede på vores roller som fysioterapeuter. Vi skal have flere tekniske kundskaber, og vi arbejder på en mere konsulentagtig måde,” siger Inge Bohn Bidstrup.

Gladsaxe Kommune startede projektet i samarbejde med Gentofte, Lyngby-Taarbæk og Rudersdal Kommuner og det private firma Icura tilbage i 2012, og efterfølgende har kommunerne lavet et randomiseret studie af de 300 borgere i samarbejde med SDU, som har afprøvet det digitale system. Undersøgelsen viser, at den digitale genoptræning var lige så god og effektiv som traditionel genoptræning to gange om ugen på hold med pjece til hjemmetræning.

Borgeren skal kunne bruge teknologi

Inge Bohn Bidstrup fra Træningscenter Gladsaxe er en af de fysioterapeuter, som har været med i udviklingen af Icura fra den spæde start i 2012. Hun ser mange gode muligheder i systemet, som bliver udleveret til ca. halvdelen af de henviste borgere med knæ- og hofteoperationer.

”Det er sjovt at arbejde med vores fag på en ny måde. Det er selvfølgelig ikke alle borgere, der kan betjene teknologien, men de der ➤

Inge Bohn Bidstrup viser Eigil Hansen, hvor han kan finde afspændingsøvelser i vidensbanken på det ugentlige møde på genoptræningscentret.

- » kan, får meget ud af det. Vi gør en dyd ud af at det er de rigtige, der får tilbuddet. Det skal være dem, der kan træne selv og klare sig med vejledning. Og så skal de kunne bruge teknologien. Man skal kunne betjene en smartphone og være i stand til at se de små knapper. Men det er ikke altid alderen, der gør forskellen. Nogle er 85 år og kaster sig ud i det, andre er yngre og har ingen teknologiforståelse, de bliver frustrerede, og så bliver det ikke et godt træningsforløb.”

De lægger sig i selen

De, som tager imod systemet, er til gengæld i høj grad tilfredse, fortæller fysioterapeuten. Det randomiserede studie viser, at patienterne træner mere, end de ville have gjort, hvis de blot havde trænet derhjemme med et øvelsesark. I nogle tilfælde har den høje motivation betydet, at borgerne blev så ivrige, at de måtte vejledes i at træne mindre, hvis de oplevede smerter. Den gode effekt skyldes blandt andet, at de får umiddelbar feedback fra avataren, og fordi de ved, at fysioterapeuten får data tilsendt om hyppigheden af træningen.

”Jeg har en fornemmelse af, at de lægger sig meget mere i selen. De siger,

at de føler, at vi kigger med, når de træner, og at de aldrig ville have trænet så meget, hvis de skulle følge et papir,” forklarer Inge Bohn Bidstrup.

Et ugentligt møde er ligeså godt som to

I modsætning til de klassiske genoptræningsforløb, hvor borgerne møder til holdtræning to gange ugentligt, møder Eigil Hansen og de andre Icura-patienter kun til kontrol en gang om ugen. Det randomiserede studie viser nemlig, at effekten er lige så god med et enkelt ugentligt møde med fysioterapeuten på genoptræningscentret, som ved to. Der er behov for kontakt med fysioterapeuten, men i mindre grad end før.

Borgere og fysioterapeuter bruger det ugentlige møde til at samle op på de teknologiske udfordringer, som opstår, men også til at justere øvelser og tale om, hvordan det går. Her tager fysioterapeuterne udgangspunkt i de data, de får tilsendt automatisk fra borgerens træningsapp. Netop dette gør en stor forskel fra papir-træningen, fordi fysioterapeuten nu har mulighed for at følge med i borgerens genoptræning, forklarer Inge Bohn Bidstrup.

”Vi ved mere om, hvad de har lavet. Vi kan jo se, hvor meget de har trænet og hvordan. Det giver et bedre udgangspunkt til en dialog, når vi mødes, og det er helt klart en forbedring,” forklarer hun.

”Måske har vi observeret, at de træner for meget eller for lidt. Så kan vi skrue op og ned for sværhedsgraden eller vise dem nye øvelser. Nogle er her bare et kvarters tid, så vil de videre, for mange har travlt og vil videre til deres job. De er glade for at kunne gå videre med det, de skal.”

Patienterne har også mulighed for at kontakte fysioterapeuten imellem de ugentlige møder. Det foregår på appens chatfunktion, hvor de kan skrive beskeder, som viser sig på fysioterapeutens computer. Inge Bohn Bidstrup svarer på chatten eller venter til næste holdtræning, afhængig af problemets art.

”Nogle rapporterer meget ind, andre lidt. Nogle melder afbud og skriver, at de har været til sølvbryllup, og derfor fik de ikke trænet. Andre meddeler, at de har meget ondt. Så skriver vi tilbage, at de skal holde en pause, og så ses vi onsdag. Hvis det er kompliceret, ringer vi dem op. Vi gør meget ud af at forklare, at det er patienternes eget ansvar. Hvis de har problemer, skal de selv kontakte os. For vi kigger kun på hjemmesiden op til den ugentlige holdtræning.”

Ville ikke undvære mødet

Eigil Hansen er troppet op til den ugentlige holdtræning på Gladsaxe Genoptræningscenter. I hånden bærer han en sort kuffert med Icura-systemet, og han og Inge kigger sammen på hans data på Inges computer. I salen rundt omkring dem træner patienter på egen hånd, imens fysioterapeuters stemmer blander sig med lyden fra konditionscykler og snak fra patienter.

”Det ser jo fint ud. Skal du have flere øvelser? Eller er du træt?” spørger Inge. ”Nej, jeg har det fint, men jeg er lidt brugt,” svarer Eigil.

”Det er vigtigt, at du mærker efter, hvad du kan. Det er i orden at springe over, hvis man har ondt,” svarer Inge og fortsætter:

”Du er jo præmiepatient. Du har trænet stort set hver dag og lavet øvelserne fint, du er meget velkørende. Du behøver ikke komme næste uge, med mindre

RANDOMISERET STUDIE VISER HØJ TILFREDSHED

De fire kommuner Gladsaxe, Gentofte, Lyngby-Taarbæk og Rudersdal begyndte at udvikle Icura i 2012 i samarbejde med det private firma Icura og har nu implementeret teknologien.

Efterfølgende har SDU, i samarbejde med de fire kommuner, udført et randomiseret studie af 300 borgere, som afprøvede det digitale system. Undersøgelsen viste, at den digitale genoptræning var lige så effektiv som traditionel hjemmegenoptræning, hvor patienten får udleveret et øvelsesark. Den viste også, at borgerne oplever teknologien som motiverende, fordi de bliver belønnede undervejs, og fordi fysioterapeuten følger med på afstand. Det gør, at borgeren føler sig mere forpligtet til at følge træningen. Fysioterapeuterne oplevede bedre mulighed for at kunne vejlede borgerne, fordi de kan følge hjemmetræningen online. Selvom borgerne havde færre fremmøder på genoptræningscenteret, opnåedes samme træningseffekt som ved traditionelle hjemmetræningsforløb.

I alt 19 kommuner afprøver i øjeblikket Icura Trainer og Icura Activity.

 Du kan læse hele evalueringsrapporten på kortlink.dk/t7nx

DEN DIGITALE FREMTID

Den teknologiske udvikling stopper ikke her. De fire kommuner har allerede et nyt digitalt projekt på skrivebordet, nemlig Icura Activity, der skal hjælpe borgere i rehabiliterende forløb ved at tage udgangspunkt i borgerens hverdag.

Redskabet skal synliggøre, at det også er træning, når man går ud med sit skrald eller går ned og handler.

Vi sparer på transporten

»> du gerne vil?” Eigil svarer henrykt ja tak og kører fra centret for næstsidste gang efter de seks ugers genoptræningsforløb.

Selvom Inge Bohn Bidstrup ser store fordele ved den digitale selvtræning, ville hun ikke undvære det ugentlige møde med patienterne.

”Uden onsdagstræningen ville jeg føle, at jeg blev koblet af de mennesker, der er. Det er godt at se dem en gang imellem, for jeg kan godt lide at møde mennesker. Og jeg tror ikke, at teknologien vil erstatte fysioterapeuten. Jeg tror, at vi får flere forløb, hvor vi ikke ser folk helt så meget, og så taler vi f.eks. i telefon med dem i stedet for. Men en telefonsamtale kan også være nærværende. Og måske vil det frigøre tid, så vi får mere tid til dem, der ikke kan selv. For der vil stadig være mennesker, som ikke er i stand til at bruge teknologi.”

Hvad har det gjort ved din rolle som fysioterapeut?

”Vi er jo blevet udfordrede. Vi skal have flere tekniske kundskaber, og vi arbejder på en mere konsulentagtig måde. Det er en ny måde at have holdtræning på, hvor det digitale gør det meget mere individuelt. Vores rolle er i højere grad at vejlede. Som fysioterapeuter har vi opøvet at skulle håndtere mange mennesker i et rum, men her er det helt anderledes, og det kan virke kaotisk for nogle fysioterapeuter. For når patienterne sætter telefonerne i gang på holdet og begynder at træne, så fyldes rummet af mobilernes instruktionsstemmer. Vi er vant til at styre en flok med vores stemme, og det kan vi ikke her. Vi har mistet kontrollen, og vi skal finde den på en ny måde. Og det er jo ikke alle fysioterapeuter, der synes, det er sjovt. Vi giver afkald på det nære, dér, hvor vi er inde og røre. Men så længe, der er mennesker, der får en gevinst ved, at de kan noget selv, så er det faktisk ret okay. Det er det, vi er her for. Personligt gør det mig rolig, at jeg ser, at borgerne godt kan manøvrere i det, og at de føler, at de får fin feedback. Det er nok i virkeligheden os terapeuter, der er mere kritiske end borgerne.”

Der er ingen umiddelbar økonomisk gevinst ved at sætte borgerne til at træne digitalt derhjemme, målt på therapeuttimer. Til gengæld sparer kommunen på borgertransporten, fortæller souschef Anne Skjoldan fra Gladsaxe Kommune.

SOM FYSIOTERAPEUT KAN man frygte, at den nye digitalisering vil betyde færre fysioterapeuter i kommunerne. Men det er ikke et scenarie, som Anne Skjoldan, souschef i Sundheds- og rehabiliteringsafdelingen i Gladsaxe Kommune og leder af enheden for velfærdsteknologi, kan genkende. Hun har været tovholder på Icura-projektet fra 2012 og frem til i dag og ser, at antallet af therapeuttimer er konstant.

”Gevinsten ved Icura-projektet er ikke færre therapeuttimer. Fysioterapeuterne sparer tid, fordi de kun har holdundervisning en gang om ugen mod to til traditionel genoptræning. Men til gengæld skal therapeuterne nu følge med i, om patienterne får trænet eller ej, og svare på henvendelser fra patienter på chatfunktionen. Der, hvor der er en umiddelbar og helt sikker økonomisk gevinst, er i transportudgifterne. Vi er forpligtede til at sørge for borgernes kørsel frem og tilbage til træningscentret, hvis borgeren ikke kan klare kørslen selv, og her sparer vi jo transport en gang om ugen.”

Samarbejde er nødvendigt

Undervejs har fysioterapeuterne i fire kommuner arbejdet tæt sammen med firmaet Icura, som har givet input til firmaet, som har rettet det til, så det blev, som fysioterapeuterne ønskede. Derfor har det været økonomisk og tidsmæssigt krævende at gennemføre udviklingsarbejdet.

”Det havde ikke været muligt for os i Gladsaxe kommune at gennemføre projektet uden de tre øvrige kommuner. Vores målgruppe er ikke stor nok til, at vi kunne lave et randomiseret studie alene, og udviklingsarbejdet var så omfattende, at vi måtte have en fuldtids projektleder koblet på, der kun var ansat til det. På den her måde fik vi mulighed for at dele udgifterne op i fire dele, ellers havde det været alt for stor en opgave,” siger Anne Skjoldan og fortsætter:

”Det er nødvendigt at blive ved med at udvikle ny teknologi. For der kommer flere og flere borgere i Gladsaxe Kommune, som er over 85 år, og de får brug for genoptræningsforløb.”

VI GLÆDER OS TIL DANSKE FYSIOTERAPEUTERS FAGKONGRES 12.-14. APRIL 2018

SES VI?

Følg med her:
[proterapi.dk/
fag2018](http://proterapi.dk/fag2018)

KONTAKT OS, HVIS DU GERNE VIL AFTALE ET MØDE PÅ MESSEN

SJÆLLAND:

Christina Jørgensen
Fysioterapeut og
produktkonsulent

+45 25 52 88 09
cj@proterapi.dk

MIDT-

OG NORDJYLLAND:

Anders Tarpgaard
Fysioterapeut og
produktkonsulent

+45 24 44 18 17
at@proterapi.dk

SYDDANMARK

OG MIDTJYLLAND:

Lars Hansen
Fysioterapeut og
produktkonsulent

+45 26 72 48 31
lh@proterapi.dk

Claus Vesterlund
Salgschef

+45 25 52 88 04
cve@proterapi.dk

Anders Kilde Pedersen
Produkt- og
kundeservicechef

+45 26 72 48 36
akp@proterapi.dk

Ny professor vil styrke forskning i ryg og nakke

Fysioterapeut Per Kjær er udnævnt til ny professor i muskuloskeletal forskning med fokus på ryg og nakke. Et af hans mål er at styrke den fysioterapeutiske forskning på området via samarbejde med University College Lillebælt.

TEKST VIBEKE PILMARK

FOTO THOMAS JESSEN

FYSIOTERAPEUT, PH.D. PER Kjær har tiltrådt et professorat i muskuloskeletal forskning ved Syddansk Universitet. Professoratet er opslået som et partnerskab mellem Institut for Idræt og Biomekanik på Syddansk Universitet og University College Lillebælt (UCL). Med professoratet skal Per Kjær videreføre og igangsætte forskning inden for ryg og nakke.

Per Kjær bliver den ottende professor i fysioterapi i Danmark og vil bygge bro mellem bachelor- og kandidatuddannelserne og forskningen på SDU.

”En af mine vigtigste opgaver som professor bliver at være brobygger mellem bachelor- og kandidatuddannelserne og forskningen på SDU. På UCL kan jeg byde ind med mit omfattende nationale og internationale netværk af forskere på nakke-ryg-området, skabe ph.d.-forløb for undervisere og støtte og udvikle dem, der allerede er forskere på fysioterapeutuddannelsen og radiografuddannelsen”, siger han.

Teknologi skal hjælpe patienter

Per Kjær har en omfattende forskning omkring ryg og

OTTE PROFESSORER I FYSIOTERAPI

Der er i dag otte professorer i fysioterapi, hvoraf de syv er fysioterapeuter. Det drejer sig om: Inger Mecklenburg, Thomas Bandholm, Marius Henriksen, Peter Magnusson, Henning Langberg, Karen Søgaard, Ewa Roos og Per Kjær.

STORT TILLYKKE TIL PER KJÆR

”Det er rigtig dejligt, at det er en dygtig og erfaren fysioterapeut som Per Kjær, som er blevet professor,” siger Tina Lambrecht, formand for Danske Fysioterapeuter, om Per Kjærs udnævnelse på SDU.

”Der skal sættes skarpt lys på dette forskningsområde, eftersom mange danskere vil få gavn af viden på feltet. Vi ser en sammenhæng imellem nedslidning, stress og livsstilssygdomme i øvrigt, og derfor er vidensudvikling nødvendig, da den vil bidrage til at løse store samfundsudfordringer. Det ser jeg frem til” siger Tina Lambrecht, som også glæder sig over mulighederne for synergi imellem forskningsmiljøerne.

nakke bag sig. Han har været leder af den store befolkningsundersøgelse ”Fynske Rygge”, og har bl.a. undersøgt sammenhængen mellem patienters rygproblemer og resultaterne fra MR-skanninger med fokus på Modic-forandringer.

Professoren har også for nylig været involveret i projektet patient@home, som er et af de største af sin art med et budget på 170 mio. kr. Det overordnede formål var at undersøge, hvordan teknologi kan styrke rehabiliteringen af patienter med hhv. diskusprolaps i nakken, apopleksi, og ældre med funktionstab. Der indgik bl.a. udvikling af en app til nakkepatienter, en robot til træning af patienter med apopleksi og en interaktiv måtte til træning af ældre. Lige nu er Per Kjær i gang med det EU-støttede projekt SelfBack, hvor ingeniører og fysioterapeuter udvikler en app til håndtering af rygesvær. ●

NAVN: Karl Emil Faarup

ARBEJDSPLADS: Pourat Konzept i Berlin, Tyskland

STILLING: Fysioterapeut

POURAT KONZEPT

Pourat Konzept er en fysioterapeutisk klinik i Berlin, Tyskland, der henvender sig til patienter med en privat sundhedsforsikring. De seks fysioterapeuter har en time med hver patient og ser derfor kun 6-8 patienter om dagen. Selvom klinikken reklamerer med at have det nyeste udstyr til rådighed, er en del af filosofien bag at løsrive sig fra træningsmaskinerne og fokusere på funktionel træning.

”Sproget var det sværeste

Hvad går dit arbejde ud på?

Jeg er fysioterapeut i klinikken Pourat Konzept i Berlin i Tyskland. Klinikken tager kun imod folk med privat sundhedsforsikring, så jeg behandler blandt andet bankdirektører og kendte erhvervsledere. Det gør lidt ondt i mit venstreorienterede hjerte, men det giver mange faglige muligheder. F.eks. har vi en hel time med hver patient. Jeg har også adgang til nyt, dyrt udstyr som et EMS-bodysuit, der sætter strøm gennem udvalgte muskelgrupper i kroppen for at stimulere dem. Det er sjovt at få erfaring med, men for det meste holder vi os faktisk til enkle redskaber som loops og elastikker. I træningslokalet har vi også kun simple maskiner som snore- og kabeltræk.

Hvordan kan det være?

Klinikkens filosofi er, at holistisk og funktionel træning gør patienten bedre til at forstå sin egen krop. I maskiner bliver bevægelserne hurtigt endimensionelle – man sidder på sin flade og trækker i én retning. I en planke ude på gulvet skal patienten forholde sig til hele kroppen – huske at trække skuldrene ind, holde knæene strakt og spænde op i balderne. Men det er selvfølgelig vigtigt, at der står en terapeut ved siden af og korrigerer. Jeg har haft fitnessstrænede patienter, der tror, de kan holde en planke i to minutter, men som knækker sammen efter 30 sekunder, når de bliver rettet.

Hvad mener du med, at patienten skal ”forstå sin egen krop”?

Vi arbejder ud fra en tanke om, at de fleste skader skyldes, at folk har glemt de basale fysiske færdigheder, som at holde skuldrene nede i stressede situationer eller automatisk spænde op i maven, når man læner sig ind over en køledisk i supermarkedet. Hvis du ikke kan det, har du faktisk ikke forudsætningerne for at deltage i dynamiske sportsgrene som tennis og fodbold. Og så nytter det ikke f.eks. at behandle en tennisskade lokalt, hvis det virkelige

problem er, at alle muskler i kroppen er for stive og korte.

Jeg plejer at bruge et puslespil som billede på kroppen. Her er den logiske fremgangsmåde at starte med at finde hjørnerne. På samme måde forsøger vi gennem en screening at afklare de basale begrænsninger først. Patienterne skal helst kunne bevæge sig frit, f.eks. bøje og strække alle led normalt, før vi lader dem lave mere avancerede styrkeøvelser med egen kropsvægt. I forløbet ser vi ofte på flere indirekte problemstillinger som fødderne eller lændekontrol, selvom det er skulderen, patienten har ondt i.

Hvordan forklarer du dét til en travl topchef?

Hvis patienten ikke vil erkende sine skavanker, laver jeg øvelser med ham foran spejlet, hvor han ikke kan undgå at få øje på dem. F.eks. ved at bede ham presse lænden ind mod en pind, mens han træner, så han opdager hvor kort tid, han kan klare så simpel en øvelse.

Det kræver selvfølgelig lidt diplomatiske evner, men når man hiver en direktør ud af jakkesættet og ned i et par shorts, bliver forholdet automatisk mere ligevægtigt. Jeg tror også, det virker afvæbnende, at jeg behandler dem, som jeg ville behandle alle andre. Fordi jeg er dansker, opdager jeg først, at de er kendte, når mine kollegaer fortæller det bagefter.

Hvordan er det at arbejde på et andet sprog end dansk?

Det har klart været det sværeste ved at komme til Tyskland. Da jeg kom hened, var jeg kun blevet undervist i tysk i folkeskolen, så jeg startede på sprogskole og klarede mig igennem de første jobsamtaler på håbløst pirattysk. Jeg kom faktisk ret hurtigt til samtale hos min nuværende chef, som jeg helst ville arbejde for. Men han bad mig komme tilbage, når jeg kunne sproget bedre. Så de første ni måneder arbejdede jeg på en anden klinik, mens jeg øvede mig.

Jeg vil anbefale andre at overveje destinationen grundigt, inden man rejser ud i verden. For mig var det en prioritet at lære et nyt sprog, men hvis man ikke har den motivation, kan det måske betale sig at vælge et engelsktalende land.

Hvorfor valgte du Tyskland?

Som nyuddannet følte jeg, at min uddannelse havde klædt mig godt på teoretisk, men at jeg manglede praktisk erfaring. Jeg vidste, at tyske fysioterapeuter er dygtige klinikere, så Berlin virkede som et oplagt valg. Samtidig har det været let at få job her, fordi tyske chefer har stor respekt for, at danskere er gode til at forholde sig til forskning og akademiske artikler. Derudover er tyskerne et rart og høfligt folkefærd, og jeg føler, jeg har fået fem års erfaring på den halve tid.

Hvad er det vigtigste, du har lært?

Jeg er blevet opmærksom på, hvor meget vi fysioterapeuter kan byde ind med i forhold til læger. Hernede er læger eksperter i, hvordan en fod eller et enkelt led fungerer. Men de glemmer at tænke på, hvordan samme fod eller led bevæger sig rundt i verden sammen med resten af patientens krop. Mit håb for standen er, at vi øver os i at blive sindssygt gode til netop det: at forstå hele bevægeapparatet som forskellige elementer i det samme system. ●

DET MENER DANSKE FYSIOTERAPEUTER

Husk, at du skal søge om autorisation, hvis du vil arbejde i udlandet. Du bør også tjekke forholdene omkring sygesikring, pension og en række andre vilkår.

📄 Læs mere på www.fysio.dk/udland

NYHED HOS PROTERAPI UDSTYR TIL FUNKTIONEL TRÆNING

VORES KOMPLETTE
SORTIMENT PASSER
TIL ALLE MILJØER
– SELV PÅ FÅ M² KAN
DU TILBYDE EN GOD OG
VARIERET TRÆNING

VIL DU HAVE TILSENDT ET PRODUKTKATALOG?

VIL DU VIDE MERE?

KONTAKT OS FOR MERE INFORMATION

SJÆLLAND
Christina Jørgensen
Fysioterapeut &
produktkonsulent

Mobil: 25 52 88 09
Mail: cj@proterapi.dk

SYD- & MIDTJYLLAND
Lars Hansen
Fysioterapeut &
produktkonsulent

Mobil: 26 72 48 31
Mail: lh@proterapi.dk

NORD- & MIDTJYLLAND
Anders Tarpgaard
Fysioterapeut &
produktkonsulent

Mobil: 24 44 18 17
Mail: at@proterapi.dk

PROTERAPI

Part of FITNESS & HEALTHCARE GROUP

+45 43 44 42 00 | pt@proterapi.dk
www.proterapi.dk

FARSTRUP COMFORT®

Stolene fra Farstrup Comfort er ergonomisk tilpasset til dig og giver en optimal siddekømfort, uanset hvilke behov du har.

Vores mange tilpasningsmuligheder og ekstra funktioner er udviklet for optimal støtte, præcis der hvor du har brug for det.

Alle vores stole er baseret på dansk møbelhåndværk i særklasse og har 10 års garanti på træstellet.

Håndbyggede kvalitetsstole skabt til mennesker af mennesker, udført i de bedste læder- og stofkvaliteter.

Lad din lokale forhandler overbevise dig;

Brenderup · Bolighuset Werenberg	Tlf. 64 44 10 49
Holbæk · Farstrup Comfort Center	Tlf. 20 56 44 03
København K · Vestergaard Møbler	Tlf. 32 57 28 14
Lyngby · Vestergaard Møbler	Tlf. 45 87 54 04
Maribo · Møblér med Jarvig Møbler	Tlf. 54 76 10 01
Næstved · Ide Møbler	Tlf. 55 72 20 75
Odense · Farstrup Comfort Center	Tlf. 66 15 95 10
Århus C · Farstrup Comfort Center	Tlf. 86 13 35 88

WWW.FARSTRUP.DK

Mød os på
Danske
Fysioterapeuters
Fagkongres 2018

STAND
C-3618

Klinik- handel

I Redmark har vi et indgående kendskab til fysioterapeutbranchen, og vi er specialister på klinikhandler og værdiansættelser. Det er nemlig med økonomien som med kroppen – det kan bedre betale sig at forebygge end at helbrede.

Aalborg
Jens Nørgaard
Statsautoriseret revisor
+45 41 86 57 34
jno@redmark.dk

København
Anders Schelde-Møllerup Funder
Statsautoriseret revisor
+45 41 96 58 40
amo@redmark.dk

redmark.dk

Aalborg | Aarhus | København

Redmark
VI STÅR TIL REGNSKAB

Som en af Danmarks største rådgivnings- og revisionsvirksomheder er Redmark en moderne, effektiv og dynamisk virksomhed. Vi er landsdækkende og har kontorer i Aalborg, Aarhus og København. Mere end 200 medarbejdere arbejder hver dag på at skabe værdi for vores kunder. Det er Redmarks ambition at markere sig som dem, der tilbyder den bedste rådgivning – baseret på stærke faglige og forretningsmæssige kompetencer. Vi vil være markante. Gøre en forskel for vores kunder. Efterlade et tydeligt aftryk. Som dem, der kombinerer topkvalificeret økonomisk rådgivning med menneskelighed og nærvær. Vi vil være lige så kompetente som de største og lige så nærværende som de mindste. Vores kernekompetencer er revision, regnskab, rådgivning, skat og moms. Blandt vores varemærker er et engagement ud over det sædvanlige. For os er du ikke blot et nummer i rækken. Som kunde hos Redmark har du krav på den bedste løsning hver gang.

Fysioterapeut vinder sag om løn i Venstre Landsret

Både by- og landsretten var enige i, at en fysioterapeut havde ret til fuld løn under sygdom, selvom der stod noget andet i kontrakten.

TEKST CATHRINE HUUS

Er du privat arbejdsgiver, og har du brug for viden om kontrakter og ansættelsesvilkår, kan du læse mere på fysio.dk/privat-arbejdsgiver eller kontakte arbejdsgiverrådgivningen på 7878 8088 / arbejdsgiverfysio@tdl.dk

Er du ansat, kan du få rådgivning om kontrakter og ansættelsesvilkår på fysio.dk/arbejdsvilkar eller kontakte Danske Fysioterapeuter på tlf. 3341 4620

EN FYSIOTERAPEUT HAR for nylig vundet en sag i Vestre Landsret om retten til sygepenge.

Fysioterapeuten var ansat på en privat klinik på provisionskontrakt, som sikrede hende løn for minimum 24 timers arbejde om ugen. Reelt havde hun dog en arbejds-mængde på i gennemsnit 35 timer, og fik løn for det.

Men da fysioterapeuten lagde sig syg, ville hendes arbejdsgiver kun udbetale løn under sygdom for de 24 timer, der oprindeligt var beskrevet i kontrakten. Og det er imod funktionærloven, siger Tanja Bügel Kruse, forhandlingskonsulent hos Danske Fysioterapeuter.

”I den slags sager tager man udgangspunkt i, hvordan ansættelsesforholdet har fungeret i praksis. I dommen har byretten og landsretten ikke set så meget på kontraktens ordlyd, som på den arbejds-mængde, den ansatte havde før sin sygdom. Da man ikke fandt bevis for andet, vurderede man, at arbejds-mængden ville have været den samme under sygdommeldingen,” fortæller Tanja Bügel Kruse.

Derfor kom dommerne i både by- og lands-

ret til det samme resultat: Arbejdsgiver skal betale de resterende sygepenge til den ansatte, svarende til et gennemsnit på 35 timers arbejdsuge. Dertil kommer sagens omkostninger, som også skal dækkes af arbejdsgiver, som har tabt sagen.

Kontrakter skal udformes efter arbejdsmængde

Denne type sager er ikke sjældne, fortæller Tanja Bügel Kruse.

”Desværre ser vi utrolig tit, at der opstår uenighed om størrelsen af løn under sygdom. Arbejdsgiver forsøger at udbetale løn under sygdom efter det timetal, der står som minimum i kontrakten, selvom den ansatte reelt har arbejdet mere.”

Tanja Bügel Kruse håber, at sagen vil få arbejdsgivere til at være omhyggelige, når det gælder udformningen af kontrakter for time- og provisionslønnede. Både når det gælder løn under sygdom og fastsættelse af arbejdstiden.

”Kontrakten skal være tidssvarende. Hvis man ansætter folk til 20 timer, men det så viser sig, at der er arbejde til 30, så sørg for at få lavet kontrakten om. Det er et problem for både den ansatte og arbejdsgiver, når der er tvivl om arbejdstiden. Som arbejdsgiver risikerer man ikke at få fuldt udbytte af den dagpengerefusion, man har ret til, når ens ansatte lægger sig syge, og som lønmodtager er det forbundet med stor usikkerhed ikke at have en opdateret kontrakt.” ●

Become

Master of Science in Osteopathy (MSc.Ost.)

D.O. Diploma, ISO 9001 Quality Assurance

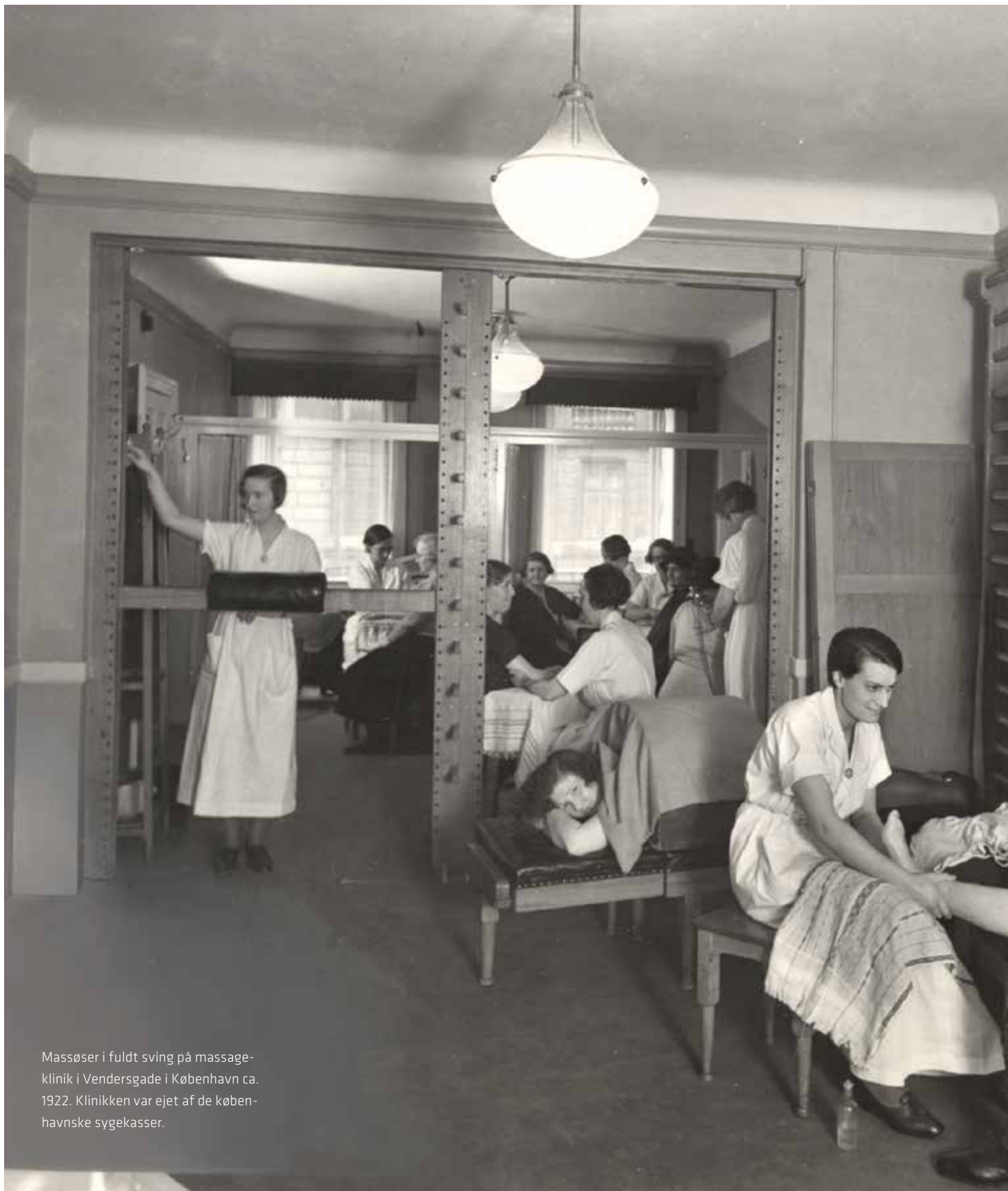

- All teachers are academically trained
- Exclusive integrative programme and electronic scripts
- The training can be followed at your own pace
- Personal guidance
- Recognition professional organization

FOR MORE INFORMATION: www.osteopathy.eu

The International Academy of Osteopathy
Kleindokkaai 3-5, B-9000 Gent
Tel.: +32 (0) 9 233 04 03
info@osteopathy.eu

Massører i fuldt sving på massage-
klinik i Vendersgade i København ca.
1922. Klinikken var ejet af de køben-
havnske sygekasser.

Fysioterapeuterne har ikke fået noget forærende

Fysioterapeuter har måttet kæmpe for alt, lige fra titlen til en organiseret skole, statsautorisation og retten til at stille diagnoser og forske. Det fortæller professor Kurt Jacobsen, forfatter til bogen "100 år i bevægelse," som giver den første samlede fremstilling af fysioterapiens historie.

TEKST CHEFKONSULENT MIKAEL MØLGAARD

DE KVINDelige massører og fysioterapeuter har intet fået foræret. Det har været én lang kamp for at blive anerkendt i sundhedsvæsenet, for at få kontrol over faget, og for at opnå akademisk uddannelse og retten til på egen hånd at stille diagnoser og behandle patienter", siger Kurt Jacobsen.

Kurt Jacobsen er historiker og har skrevet bogen 100 år i bevægelse, der giver en samlet fremstilling af fagets og professionens udvikling gennem de sidste hundrede år. Det er blevet til beretningen om en gruppe massører og fysioterapeuter og deres kamp med lægerne, sygekasserne, Sundhedsstyrelsen og politikerne.

"Det er disse kvinder, der har været den drivende kraft i udviklingen fra massage til det, vi i dag kalder fysioterapi. I perioder er udviklingen foregået som resultat af et samarbejde med fysiurgerne og massagelægerne, men det har ikke altid været et lykkeligt ægteskab. For lægerne har været bange for, at massører og fysioterapeuter kom til at vide for meget", siger Kurt Jacobsen.

Kampen er den røde tråd

Den røde tråd i beretningen er den konstante kamp, som løber over mere end hundrede år. Første fase indledes i 1880'erne, hvor kampen omhandler etableringen af en stand for massører og sygegymnaster. Massøsen Alvilda Fürst etablerer den første organiserede uddannelse og når at uddanne 900 kvindelige massører frem til 1914. Fra begyndelsen af 1920'erne til begyndelsen af 1940'erne er målet at blive anerkendt som faggruppe og opnå overenskomst med sygehuse og sygekasser. Her er drivkraften Marie Møller, den første kvindelige formand for Den almindelige danske Massageforening.

Næste fase følger i kølvandet på 2. verdenskrig, hvor man kæmper for at få ajourført uddannelsen og opnå statsautorisation. Her spiller Rudi Agersnap, der er den femte formand for Den almindelige danske Massageforening, som i 1953 bliver til Danske Fysioterapeuter, en stor rolle. Allerede i slutningen af 1940'erne maler hun et bil-

Kurt Jacobsen har i to år dykket ned i omfattende arkivmateriale fra Danske Fysioterapeuter, Fysioterapeutskolen i København, Sundhedsstyrelsen, Indenrigsministeriet, Lægeforeningen m.v. for at skrive fysiorapifagets historie.

➔ lede af en fremtid, som peger langt ud over, hvad datidens massøser kunne. Nemlig at det er nødvendigt for massøser at kunne læse videnskabelige tidsskrifter og opnå større selvstændighed.

Tredje fase indtræffer i begyndelsen af 1970'erne, hvor spørgsmålet om fysioterapeuter kan forskes bliver stillet for første gang. Der bliver dog først for alvor sat turbo på forskningsdagsordenen fra slutningen af 1990'erne og især fra begyndelsen af nullerne, da Johnny Kuhr bliver formand for Danske Fysioterapeuter. Det betød bl.a., at der blev oprettet et professorat og en kandidatuddannelse i fysioterapi ved Syddansk Universitet, og at der i dag er otte professorater, og at mere end 100 fysioterapeuter har opnået en ph.d. grad.

Hvilken rolle har Den almindelige danske Massageforening og siden Danske Fysioterapeuter spillet for at nå hertil?

”De har været utroligt vigtige. Hvis ikke massøser og fysioterapeuter havde samlet sig i det, som i dag er Danske Fysioterapeuter, havde faget og professionen ikke stået, hvor de står i dag. I den forbindelse har det været vigtigt, at foreningen altid har haft et fagligt sigte og ikke kun har beskæftiget sig med løn- og arbejdsforhold. Det tror jeg,

at både fysioterapeuter og det danske sundhedsvæsen skal være glade for”, siger Kurt Jacobsen.

Det er ikke lægerne, der har skabt standen

Det har været en del af den etablerede historiefortælling, at det var lægerne som skabte fysioterapeutstanden. Men det har ikke hold i virkeligheden, siger Kurt Jacobsen.

”Det er noget vrøvl. Kilderne dokumenterer, at det er massøserne og fysioterapeuterne selv, der kan tage æren for den udvikling, der har været. Det har jeg ønsket at blotlægge i bogen. Ganske vist har lægerne hjulpet standen på vej, men det er fysioterapeuterne selv, der har tilkæmpet sig den autoritet og position, som faget og professionen har i dag”, siger Kurt Jacobsen.

At lægerne i stort omfang har haft kontrol med fysioterapeuterne, er historisk betinget. I modsætning til Sverige, hvor fysioterapi udsprang af raskgymnastikken og ikke var en del af lægevidenskaben, lå det i Danmark indenfor lægernes domæne.

”Derfor bliver massøsen fra starten defineret som hjælperen, der gennemfører øvelserne med patienten. Det er en spilleregul, altså en institution, som er utrolig

svær at bryde. Og en spilleregul, som massøserne accepterer, selv om der efterhånden kommer en voksende irritation over det faste greb, som lægerne har via Lægeforeningens massageudvalg”, forklarer Kurt Jacobsen.

I begyndelsen af 1950erne begynder Lægeforeningen at slippe grebet, men først i 1968 slap fysioterapeuterne med statsautorisationen ud af lægernes favntag. Og så alligevel ikke helt. For i 1970erne og '80erne, da fysioterapeuter begyndte at forske, havde lægerne stor reservation overfor, hvorvidt fysioterapeuter kan forske. Og vi skal helt frem til 2007, før fysioterapeuter får lov til selv at stille diagnoser.

Bange for konkurrence

”Lægerne var bange for at få brudt behandlingsmonopolet. Massøser, sygegymnaster og nutidens fysioterapeuter behandler. Det gør sygeplejersker og jordemødre ikke. Derfor blev disse faggrupper tidligt autoriserede, uden at lægerne gjorde indsigelser”, forklarer Kurt Jacobsen.

Har det været godt eller skidt, at fysioterapi blev defineret som en del af lægevidenskaben?

”Det kunne ikke være anderledes. I de tidlige år har det været godt, for det var forudsætningen for at blive anerkendt i det offentlige sundhedsvæsen. På den måde har det haft betydning at være under lægernes vinger, med alle de omkostninger, det samtidig har haft. Siden har det dog været svært at slippe ud af deres favntag”, siger Kurt Jacobsen.

Fysioterapeuters identitet

Kurt Jacobsen understreger, at bogen ikke er den endegyldige historie om fysioterapeuterne.

”Det her er mit blik på fysioterapeuternes historie. Andre ville formentlig have prioriteret andre områder, måske skruet mere op for den faglige udvikling, mens jeg har fokuseret på standen og professionen. Det er en kollektiv biografi, jeg har skrevet. Jeg vil håbe, at de, som læser bogen, vil blive inspireret eller provokeret og meget gerne få lyst til at føje nye brikker til.”

Hvad kan fysioterapeuter bruge fortællingen til?

”Til at få identitet. Al historieskrivning handler i virkeligheden om nutiden. Derfor kan vi stadig komme op og slås om, hvad der skete under 2. verdenskrig eller den kolde krig. Tænk på al balladen om Ole Bornedals tv-serie om 1864. Der skændtes politikere og offentlige personer ikke om fortiden, men om hvordan vi opfatter os selv i dag. Så jeg håber, at nutidens fysioterapeuter vil se sig selv som resultatet af en lang kamp, og vide, at de ikke har fået noget som helst foræret. Og at det efter al sandsynlighed også vil være sådan fremover”, lyder spådommen fra Kurt Jacobsen.

Så fysioterapeuter kan godt ranke ryggen, når de læser bogen?

”Nu er det ikke mit indtryk, at fysioterapeuter har problemer med at ranke ryggen”, siger Kurt Jacobsen med et skævt smil. ”Men ja, der er bestemt grund til at ranke ryggen”. ●

KURT JACOBSEN

Kurt Jacobsen er dr. phil. og professor i historie ved CBS, Copenhagen Business School. Han er bl.a. medforfatter til ”Ve og velfærd. Læger, sundhed og samfund gennem 200 år” og Velfærdens pris. Arbejderbeskyttelse og arbejdsmiljø gennem 150 år”.

100 ÅR I BEVÆGELSE

100 år i bevægelse – Fysioterapi, fag og profession er den første samlede fremstilling af fysioterapifaget og professionens udvikling fra slutningen af det 19. århundrede og frem til i dag.

Bogen trækker tråde til de politiske, økonomiske og samfundsmæssige forhold, som har defineret fysioterapeuternes rolle.

Forlaget Munksgaard. 408 sider, illustreret. Udkommer 27 marts. Normalpris: 375 kroner. Pris for medlemmer af Danske Fysioterapeuter: 300 kroner. Bogen kan købes med rabat på Munksgaard.dk

Jubilæumsgave til alle medlemmer!

Alle medlemmer vil i anledning af foreningens 100 års jubilæum få mulighed for at hente den digitale version af bogen ”100 år i bevægelse” ganske gratis. I-bogen vil være tilgængelig fra medio april og frem til udgangen af 2018 og kan downloades med en rabatkode forbeholdt Danske Fysioterapeuters medlemmer. Hold øje med fysio.dk/100aar og nyhedsbrevet for mere information.

To faglige selskaber bliver til ét

Dansk Selskab for Ultralydsscanning i Fysioterapi og Dansk Selskab for Sportsfysioterapi har slået sig sammen til ét selskab. Fusionen skal styrke kendskabet til ultralydsscanning og styrke fysioterapeuternes kompetencer.

"Vi får nogle meget dygtige kræfter ind i selskabet, så det er guld værd for os." Sådan siger Karen Kotila, formand for Dansk Selskab for Sportsfysioterapi, som har fusioneret med Dansk Selskab for Ultralydsscanning i Fysioterapi. De to selskaber, som tæller henholdsvis ca. 1750 og godt 180 medlemmer, har slået sig sammen i ét stort selskab, som dermed bliver det største blandt de nu 17 faglige selskaber i Dansk Selskab for Fysioterapi. Det fusionerede selskab har bevaret navnet for det største selskab, Dansk Selskab for Sportsfysioterapi.

Også Dansk Selskab for Ultralydsscanning i Fysioterapi glæder sig over beslutningen, fortæller medlem af den nye bestyrelse, idrætsfysioterapeut Jeppe Lykke Ekman.

"Det har aldrig været meningen, af ultralydsscanning skulle stå alene. Den er et tillæg til fysioterapien, og når vi fusionerer, får vi nogle fælles muskler, så vi kan bære fysioterapien og billediagnostikken endnu længere frem," siger han.

På sigt håber Karen Kotila, at endnu flere fysioterapeuter – også de, som ikke er medlem af selskabet for sportsfysioterapi – vil tilegne sig kompetencer indenfor området og dermed bane vej til flere jobs på f.eks. skadestuer og ortopædiske ambulatorier.

"Det er steder, hvor vi rigtig gerne vil være, og hvor vi måske mangler nogle af de kompetencer for at kunne afløse – eller i hvert fald samarbejde mere i øjenhøjde med lægerne," siger hun.

Fem regionsformænd er genvalgt

Det er fem kendte ansigter, der de næste fire år skal være regionsformænd i Danske Fysioterapeuter. De nuværende regionsformænd er nemlig alle genvalgt. Det betyder, at Tine Nielsen, Lise Hansen, Brian Errebo-Jensen, Sanne Jensen og Gitte Nørsgaard fortsætter i spidsen for regionerne Hovedstaden, Sjælland, Syddanmark, Midtjylland og Nordjylland i en ny periode, som starter 1. juli 2018.

Seksuel chikane Ny guide til sundhedspersoner

Ny guide skal hjælpe sundhedsfagligt personale med at sætte grænser i forhold til borgerne

Hvad gør man, hvis en patient altid kommenterer ens bryster? Gør det nogen forskel, at patienten er dement? Skal man sige noget til kollegerne? Eller hører det bare med til jobbet?

Omsorgsmedarbejdere er oftere udsat for seksuel opmærksomhed end andre faggrupper. Guiden "Seksuel opmærksomhed fra borgere – guide til håndtering af udfordringer i arbejdsmiljøet" vil skabe opmærksomhed om den belastning, det kan være for den enkelte, og hjælpe arbejdspladsen til at tage hul på snakken.

Guiden er et resultat af forskningsprojektet Seksuel Chikane i omsorgsarbejdet, som følges af Danske Fysioterapeuter og en række andre organisationer. Guiden er gratis og kan hentes på arbejdsmiljoforskning.dk

Skal du på fagkongres? Har du husket appen?

I appen finder du det fulde program, abstracts, deltagerliste, praktiske oplysninger og kort over Odense Congress Center.

Med appen kan du

- **Lave din egen tidsplan** med favoritssessioner
- **Få opdateringer**, hvis der er ændringer i programmet
- **Skrive noter** under de enkelte sessioner
- **Finde og chatte** med kollegaer og studiekammerater fra deltagerlisten
- **Finde vej** til udstillingshallens spændende stande

 Hent din app på my.eventbuizz.com/event/fagkongres

Akupunkturforslag bliver ændret

Sundhedsministeren vil revidere lovforslaget om forbud mod akupunktur på brystkassen efter samråd med blandt andre Danske Fysioterapeuter.

Tidligere på året foreslog Sundhedsministeriet, at kun læger måtte udføre akupunktur på brystkassen. Dansk Selskab for Akupunktur i Fysioterapi og Danske Fysioterapeuter har, siden lovforslaget blev sendt i høring, arbejdet imod det meget vidtgående forslag. Og på et møde i februar tilkendegav Ellen Trane Nørby, at lovforslaget i sin nuværende form ikke vil blive fremsat.

I stedet vil Styrelsen for Patientsikkerhed sammen med Sundhedsministeriet se på, hvordan patientsikkerheden kan tilgodeses med andre midler.

Danske Fysioterapeuters formand Tina Lambrecht er meget tilfreds med det foreløbige udfald af sagen: "Al evidens viser, at uddannelse er kernen til sikker akupunkturbehandling. Vi har derfor foreslået, at der indføres minimumskrav om uddannelse, og vores forslag vil indgå i det videre arbejde".

Lederrådet søger medlemmer

Vil du rådgive Danske Fysioterapeuters hovedbestyrelse om fremtidens fysioterapi og ledelse?

Så er det nu, du skal søge om en plads i lederrådet. Udpegning til rådet gælder i to år, og der holdes op til fire årlige heldagsmøder. Du skal forvente forberedelsestid forud for møderne. Medlemmer får dækket tabt arbejdsfortjeneste og transport jævnfør Danske Fysioterapeuters takster.

Har du ledelseserfaring, personaleansvar og visioner for ledelse og udvikling af faget, så send en motiveret ansøgning og cv til Lotte Colberg Olsen, lco@fysio.dk. Ansøgningsfrist: 26. marts 2018 kl. 12.00.

 Læs mere på fysio.dk/lederraad

Skandinaviens førende fagmesse

Health+Rehab Scandinavia 2018

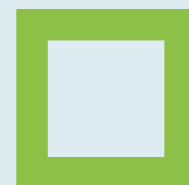
Bella Center København · 15.-17. maj 2018

Invitation til en verden af muligheder

Er du terapeut, sundheds- og plejepersonale eller har en anden faglig baggrund, så bør du besøge Health & Rehab Scandinavia i Bella Center.

Health & Rehab Scandinavia er den førende skandinaviske fagmesse, der præsenterer det nyeste og bedste inden for sundheds- og velfærdsteknologi, rehabilitering, hjælpemidler, services og pleje- og hospitalsudstyr.

Læs mere og tilmeld dig vores nyhedsbrev på www.health-rehab.com

HEALTH
+ REHAB
SCANDINAVIA

GRATIS
ENTRE

Innovation

Networking

Salg

Produktnyheder

Viden

Seminarer

Kundepleje

Leads

Debat

DANSK

REHAB GRUPPE
DANISH REHABILITATION GROUP

Få hjælp til god journalføring

En mangelfuld journalføring kan få store konsekvenser. Derfor har Styrelsen for Patientsikkerhed offentliggjort de hyppigst stillede spørgsmål og svar på deres hjemmeside.

TEKST
VIBEKE PILMARK

HVAD, HVOR TIT OG HVOR DETALJERET skal jeg journalføre? Den helt korrekte måde at føre journal på volder mange sundhedspersoner problemer. Derfor har Styrelsen for Patientsikkerhed offentliggjort de hyppigst stillede spørgsmål på deres hjemmeside. Sundhedsminister Ellen Trane Nørby og Styrelsen for Patientsikkerhed har desuden nedsat en arbejdsgruppe, som skal revidere reglerne for journalføring. Faglig konsulent Gurli Petersen fra Danske Fysioterapeuter sidder i interessentgruppen under arbejdsgruppen.

Nedsættelsen af arbejdsgruppen kommer i kølvandet på den såkaldte Svendborgsag, hvor en læge blandt andet blev kritiseret for mangelfuld journalføring.

Arbejdsgruppen skal blandt andet kortlægge temaer inden for journalføring, som giver anledning til tvivl i

praksis, fordi kravene er uklare eller for vidtrækkende eller utilstrækkelige under hensyn til patientsikkerheden.

Notér det nødvendige og relevante

Danske Fysioterapeuter får ofte spørgsmål til journalføring. For eksempel spørger mange, hvor detaljeret journalen skal være.

”Vi svarer altid, at man skal notere det nødvendige og relevante for den fysioterapeutiske indsats. Det er eksempelvis helt nødvendigt og relevant at journalføre mål og plan med den fysioterapeutiske behandling, f.eks. med hvilken vægt/belastning styrketræningen skal udføres, og hvilke hjemmeøvelser patienten er instrueret i, ligesom det er relevant at notere i journalen, at patienten er informeret om, at han kan få kortvarige

smarter som følge af hård styrketræning. Hvis der er risiko for alvorlige komplikationer til en behandling, skal fysioterapeuten selvfølgelig altid informere patienten om denne risiko og notere det i journalen,” siger faglig konsulent i Danske Fysioterapeuter Gurli Petersen.

”Vi ser desværre eksempler på, at fysioterapeuter har fået kritik for mangelfuld journalføring, fordi de ikke har skrevet mål, plan eller patientens informerede samtykke ind i journalen.”

Danske Fysioterapeuter har i flere år haft fokus på området og har bedt Styrelsen for Patientsikkerhed om at præcisere reglerne for fysioterapeuters journalføring. Man kan finde præciseringen på styrelsens hjemmeside. ●

SVENDBORG SAGEN

En patient med sukkersyge blev indlagt med mavesmerter og døde senere på hospitalet i Svendborg. Styrelsen for Patientsikkerhed politianmeldte lægen, der i Landsretten blevet kendt skyldig i at have overtrådt § 75 i autorisationsloven og i »grovere eller gentagen forsømmelse eller skødesløshed i udøvelsen af sin virksomhed«. Lægen havde ikke udarbejdet en skriftlig ordination til sygeplejersken om, at hun skulle måle blodsukker. Sagen har ført til bekymring over den aktuelle linje i Styrelsen for Patientsikkerhed og mange læger, sygeplejersker o.a. har derfor protesteret mod dommen under hashtagget #detkuhaværetmig Danske Fysioterapeuter bakker også op om protesten og har både i en nyhed på fysio.dk og i debatindlæg i Politiken advaret imod en nulfejls-kultur i et økonomisk presset sundhedsvæsen.

ER DU I TVIVL?

📄 Læs mere om kravene til journalføring på hjemmesiderne hos Danske Fysioterapeuter på fysio.dk/journalforing og Styrelsen for Patientsikkerhed på kortlink.dk/t5kh

Du kan desuden kontakte faglig konsulent ' Gurli Petersen (gp@fysio.dk) fra Danske Fysioterapeuter, hvis du har flere spørgsmål.

Ny parkinsonuddannelse

- kompetence- og kvalitetsudvikling målrettet sundhedsprofessionelle, der arbejder med patienter og pårørende ramt af Parkinsons sygdom

Uddannelsesforløbet sætter fokus på at øge kvalitet i pleje og træning i en koordineret indsats for parkinsonpatienter og pårørende.

Uddannelsen består af to moduler og henvender sig til sundhedsprofessionelle i kommunerne, som har en mellemlang videregående sundheds- eller socialfaglig uddannelse samt mindst to års erfaring.

Modul I: 23-24.maj 2018

Modul II: 11-12. juni 2018

Birgitte Vølund står sammen med kompetente fagfolk bag udviklingen af parkinsonuddannelsen, der udbydes i samarbejde med Parkinsonforeningen.

Pris inkl. kursusafgift og forplejning kr. 9.250,-

Tilmelding senest: 26. april 2018

Uddannelsen er udviklet og markedsført med støtte fra AbbVie.

Læs mere og tilmeld dig på:
www.bvoelund.dk

Grund- og videreuddannelse i kognitive behandlingsformer med supplement af ACT, Mindfulness og Compassion

Opstart september 2018.

Læs mere på www.kognitivcenterfyn.dk

Målgruppe:

Læger/ psykologer og tværfagligt personale.

For tilmeldingsprocedure, se www.kognitivcenterfyn.dk eller kontakt sekr. Yvonne Wintcentsen 5124 0450 onsdage kl. 15-17 eller yw@kognitivcenterfyn.dk

”En god fysioterapeut er omstillingsparat

Man må kigge på mennesket, før man kigger på diagnosen, lærte Kasper Runge Andersen i sin kliniske undervisning på Næstved Sundhedscenter.

AF MAJA SEISTRUP

FOTO HENRIK FRYDKJÆR

I denne serie tager Fysioterapeuten med studerende ud i klinisk undervisning.

STUDERENDE: Kasper Runge Andersen, Professionshøjskolen Absalon, 7. semester.
PRAKTIKSTED: Genoptræningsenheden på Næstved Sundhedscenter.

”JEG GLÆDER MIG til at blive kastet ud på dybt vand,” tænkte Kasper Runge Andersen, da han startede i klinisk undervisning på Næstved Sundhedscenter på sjette semester. Efter at have siddet stille på en skolebænk, så han frem til at behandle patienter igen og forsøge at omsætte den teori, han havde lært, til praktik.

Det fik han rig mulighed for på Næstved Sundhedscenter, der varetager den kommunale genoptræning i Næstved Kommune. I løbet af praktikken arbejdede han med borgere med alt fra sklerose til fodskader og amputationer.

Den kliniske undervisning på stedet er tilrettelagt sådan, at de studerende gennem en onlineportal skriver sig på et skema ud for de patienter eller hold, de ønsker at arbejde med. På den måde er de i høj grad selv med til at bestemme, hvad de vil specialisere sig i.

En overraskende patient

Kasper Runge Andersen ville gerne have mere erfaring med en bestemt kropsdel.

”Jeg har altid syntes, at skulderen er et omfattende led, så jeg besluttede at arbejde meget med den. Jeg ville gerne udfordre mig selv,” siger han.

Han aftalte med sin kliniske underviser at stå for et længere træningsforløb for en ældre mand med en fraktur på højre skulder. Kasper Runge Andersen læste grundigt op på borgerens journal, inden de mødtes.

På trods af forberedelsen kom borgerens tilstand bag på ham. Det viste sig, at han på grund af sin alder fejlede mange andre ting end skulderskaden. Både smerter i leddene og en hævelse i håndleddet hæmmede hans bevægelsesfrihed i så høj grad, at han havde svært ved at udføre de øvelser, den fysioterapeutstuderende havde planlagt.

I en øvelse skulle den ældre mand f.eks. bruge den raske arm til at løfte og sænke den anden arm med et reb. Men håndleddet på den gode arm var så ømt, at bor-

geren ikke kunne holde om rebet. Derudover kunne Kasper Runge Andersen ikke undgå at bemærke, at patienten virkede nervøs.

Mindre samlebandsstemning

Selvom han havde tilrettelagt træningen præcis, som han havde lært på uddannelsen, var det ikke nok.

”Planen kunne jeg lige så godt skrotte,” siger han. ”Situationen krævede, at jeg først og fremmest så på mennesket og mindre på diagnosen, og jeg måtte vurdere fra gang til gang, hvor hurtigt vi kunne gå frem,” siger han.

”Det var lidt frustrerende. Når man kommer lige fra skolebænken, vil man gerne kunne følge den tjekliste, man har lært i undervisningen. Men sådan fungerer virkeligheden ikke altid,” siger Kasper Runge Andersen.

For at få den ældre mand til at føle sig tryk, valgte han at træne i et mindre lokale, hvor de ikke skulle forholde sig til andre mennesker, i stedet for i centrets store holdsal. Den studerende forsøgte også at sludre om hverdagsting og fortælle et par vittigheder.

”Det gjaldt om at løfte stemningen, så borgeren ikke følte, at behandlingen var endnu et stop på sundhedssystemets samleband,” siger han.

Kreativ klinisk ræsonnering

Efter nogle uger kunne han mærke, at borgeren slappede mere af i hans selskab. De ti uger, de endte med at træne sammen, husker Kasper Runge Andersen som et lærerigt forløb med god kemi mellem ham og borgeren.

”Jeg ville ikke have været oplevelsen foruden. Det har styrket min kreativitet og kliniske ræsonnering, og det er jo dét, der gør én dygtig. En god fysioterapeut er omstillingsparat.” ●

Næstved Sundhedscenter står for genoptræning efter paragraf 140, forebyggelse og sundhedsfremme i kommunen, blandt andet gennem holdtræning, rygestopkurser og behandling for alkoholafhængighed. I genoptræningsenheden, hvor de fysioterapeutstuderende har base, er der 19 ansatte fysioterapeuter og tre ergoterapeuter. Borgerne skal have en henvisning fra hospitalet for at komme i behandling i afdelingen.

ER DU STUDERENDE?

Du kan deltage på Danske Fysioterapeuters konferencer til nedsat pris – kun 500 kr. pr. dag. Og du kan tage til faglige gå-hjem-møder i din region. De fleste er gratis for medlemmer. Du får også adgang til måleredskaber, test, forskningsartikler og andre faglige værktøjer på fysio.dk

 Læs mere om dine fordele på fysio.dk/studerende

KLINISK UNDERVISER

Majbrit Juel

Hvad er det særlige ved at være i klinisk undervisning hos jer?

Vi samarbejder på kryds og tværs i sundhedscentret, så de studerende får et bredt kendskab til fysioterapifaget og dets muligheder for tværfaglighed. F.eks. giver det et nyt perspektiv på KRAM-faktorerne, som de studerende

har lært om på studiet, at jeg kan inddrage en af vores alkoholkonsulenter i undervisningen. Udover at det lærer dem om lovgivningen på området og at screene for alkoholafhængighed, er det lettere at henvise en borger til et relevant tilbud, når man kender behandleren i forvejen.

Hvad er det vigtigste man lærer hos jer?

At alle mennesker og diagnoser er unikke. Selvom man tror, man ved, hvordan man behandler et knæ, kan man være tvunget til at revurdere sin plan, når man står over for borgeren. Måske fordi vedkommende er traumatiseret af den ulykke, der har forårsaget skaden, eller har andre personlige og fysiske problemer – vi behandler ofte borgere med flere konkurrerende problemstillinger på afdelingen. Den ”bløde” del af behandlingen, der handler om at kunne rumme borgerens svære følelser, er faktisk ofte mere krævende for de studerende end det rent fysfaglige.

Hvordan ruster I de studerende?

Det er vigtigt for os at samle op, når de studerende har brug for at bearbejde en oplevelse – og at mærke efter, hvad den enkelte studerendes behov er. Nogle har brug for at få vendt situationen ved at sammenligne den med teori fra studiet. Andre har brug for at jeg går med ud næste gang, de møder borgeren. Men det kan også bare være at få lov til at tale episoden igennem adskillige gange. Jeg har en regel om, at de studerende aldrig holder fyraften efter en svær situation, før de har talt den igennem med mig.

Prøv Protac MyFit®

En sansestimulerende vest med kugler til børn, unge og voksne med balancebesvær, koordinationsforstyrrelser og utryghed.

Vi ses på
Fysioterapeuternes
Fagkongres
2018

- Få et gratis konsulentbesøg af vores terapeuter
- Se mere på protac.dk eller ring på 86 19 41 03

PROTAC®
INTEGRATING SENSES

Finansiering af din klinik er vores speciale

Vi finansierer mange fysioterapeut klinikker og har et indgående kendskab til finansiering og drift.

Vi taler samme sprog

- Stort know-how indenfor fysioterapibranchen og klinikfinansiering
- Kendskab til drift af en fysioterapiklinik med sygesikringsafregning, indlejere, ydernumre mv.
- Netværk af revisorer og advokater, som også har branchekendskab
- Vi kender vores kunder og yder en samlet rådgivning om både erhvervmæssige og privatøkonomiske forhold

Kontakt os og hør, hvad vi kan tilbyde dig.

Mette Kjær Ostersen
Erhvervs-kundechef
mko@vestjyskbank.dk

Anita Gohr Andersen
Erhvervs-kundechef
am@vestjyskbank.dk

Susanne Benedikt Dam
Erhvervs-kundechef
sbd@vestjyskbank.dk

Thomas Jørgensen

Fysioterapeut og indehaver af Protreatment ApS
"Vestjysk Bank er min sparringspartner.
De laver løsninger, som passer til mig og mine forretninger."

- vestjyskbank.dk/fysioterapeut

 vestjysk BANK

WipeClean

sparer tid og
øger sikkerheden

RENGØRING OG
DESINFEKTION AF
OVERFLADER

WipeClean

Mød os på
Fagkongressen
2018

**WipeClean er din effektive vej til
nem og hurtig rengøring og desinfektion**

Med WipeClean har vi udviklet et komplet sortiment af engangsklude til henholdsvis rengøring og desinfektion af overflader og ikke-invasivt medicinsk udstyr. Kludene er klar til brug direkte fra pakken, så slut med spande, der skal fyldes og klude, der skal vaskes. Tag en klud, tør af og smid ud. Let, hurtigt og sikkert.

Universal Cleaning

Ethanol Disinfection 80%

Alco Free Disinfection

Fordele ved WipeClean Universal Cleaning

- Klar til brug direkte fra pakken
- Blød og behagelig klud. Former sig efter hånden og er nem at komme rundt i hjørnerne med.
- Med en hulstruktur der løsner skidt fra overfladen og opsamler det i kluden under den mekaniske proces.
- Der efterlades kun lidt væske på overfladen, som tørrer hurtigt uden striber. Overfladen er hurtigt klar til efterfølgende desinfektion.

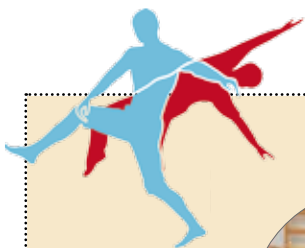
Tid og overskud til smil

Tid er en knap faktor – ikke mindst inden for sundhedsområdet. WipeClean konceptet er udviklet, så selv en lille indsats gør en stor forskel. Det handler om at bruge ressourcerne optimalt, og med WipeClean får du frigjort tid, som du kan bruge på patienterne i stedet.

Kontakt os for en prøve og yderligere information om WipeClean sortimentet:
Plum A/S • Frederik Plums Vej 2 • 5610 Assens • Telefon 6471 2112 • info@plum.dk • www.plum.dk

plum

FØRSTE GANG VAR LIGESOM EN ROCKFESTIVAL

OVE THOMSEN,
Partner i Bramming Fysioterapi
Deltager for 6. gang.

Hvorfor er hele klinikken på fagkongres?

Det er vigtigt for os, at alle vi otte fysioterapeuter plus vores sekretær er afsted, for vi inspirerer hinanden. Så går tankerne ofte videre – er der noget, vi kan ændre på derhjemme?

Hvad skal du se?

Jeg kommer ikke for at høre en bestemt person. Det er mangfoldigheden, der er vigtig for mig. Men jeg har bl.a. valgt behandling af skuldersmerter. Skulderområdet fylder meget hos os, det er lige så stort - eller større - end rygområdet.

Har du et godt råd til en førstegangsdeltager?

Husk at tage en pause. Første gang jeg var afsted, var det ligesom en rockfestival; man skulle bare se en masse og det kunne ikke gå hurtigt nok. Men det er tit i pauserne, det er godt. Find et hul i programmet, sæt dig med en god bekendt og reflekter over, hvad I har set.

STIL DIT SPØRGSMÅL, NÅR DU HAR CHANCEN FOR DET!

BJARTUR B. THOMSEN,
Fysioterapeut på Landssygehuset i
Tórshavn indenfor ortopædisk område.
Deltager for 2. gang.

Hvad skal du se og hvorfor?

Igennem mine uddannelser er jeg flere gange blevet præsenteret for ”blood flow restricted exercise” som skal være en god træningsmetode til patienter, hvor traditionel styrketræning ikke fungerer optimalt. Derfor er jeg meget interesseret i mere viden og i at blive bedre til at anvende det i praksis.

Og så er et af mine store interesseområder at hjælpe ældre til at forbedre og bevare deres funktionsniveau og selvstændighed. Derfor er det meget relevant at se oplægget om sarcopenia.

Har du et godt råd til førstegangsdeltagerne?

Hvis du har et spørgsmål under et symposium eller en workshop, så stil det! Du er her for at få ny viden, så det er en spildt chance, hvis du ikke gør det.

BLIV I SAMME SAL

KAJSA LINDBERG,
Faglig vejleder på benamputations-
området i Københavns Kommune,
Sundhedshus Vanløse.
Deltager for 3. gang.

Hvad skal du se?

Jeg skal se Kirsten Nordbye-Nielsen, som holder oplæg om postural kontrol efter benamputation. Jeg er faglig vejleder på benamputationsområdet i Københavns Kommune og holder selv oplæg om et studie, jeg har lavet med Morten Tange, om træning til personer med diabetiske fodsår.

Jeg har også sat en stor stjerne ved keynotespeaker Julie Bernhard. En af fordelene ved at komme på kongres er jo, at man kan få en vitaminindsprøjtning af sådan nogle himelflugtstanker, som hun kommer med. Det glæder jeg mig meget til.

Og så skal jeg se Lance McCracken fortælle om ACT, et psykologisk værktøj til brug ved kroniske smerter, for det arbejder vi med i øjeblikket.

Har du et godt råd til førstegangsdeltagerne?

Bliv i samme sal, i stedet for at styrte fra rum til rum. Man bliver bare forvirret. Måske får du noget, der er mindre relevant, men i sidste ende får du mere ud af det.

 Se de tre deltageres individuelle programmer på fysio.dk/fagkongres

Survival kit til fagkongressen

Skal du på fagkongres? Her er det udstyr, du SKAL have med i tasken for at få en vellykket festival.

AF CATHRINE HUUS

TEGNING GITTE SKOV

SOLBRILLER

Det er næsten altid solskin, når der er fagkongres – og så er de et must dagen efter festen.

HØREBØFFER

Husk oaserne: Sæt dig, smæk hørebofferne på, træk vejret dybt ind og hør lidt god musik, så du kan lade op til næste foredrag.

SELFIESTANG

Du skal selvfølgelig fange de uforglemmelige øjeblikke med dine gamle kollegaer.

FESTTØJ

Pæn kjole/skjorte/bukser/tunika med plads til bevægelse.

DANSESKO

Skal du med til årets brag af en fest fredag aften? Der går et halvt sekund, fra musikken drøner, til dansegulvet er fyldt, så husk skridsikre dansesko og knysteplaster.

POWERBANK

Mobilen skal være klar, så du kan filme workshops, tjekke fagkongresappen og lægge snapshots på Instagram.

KLEENEX

Det kan godt være bevægende at møde sine gamle kollegaer.

VÆKKEUR

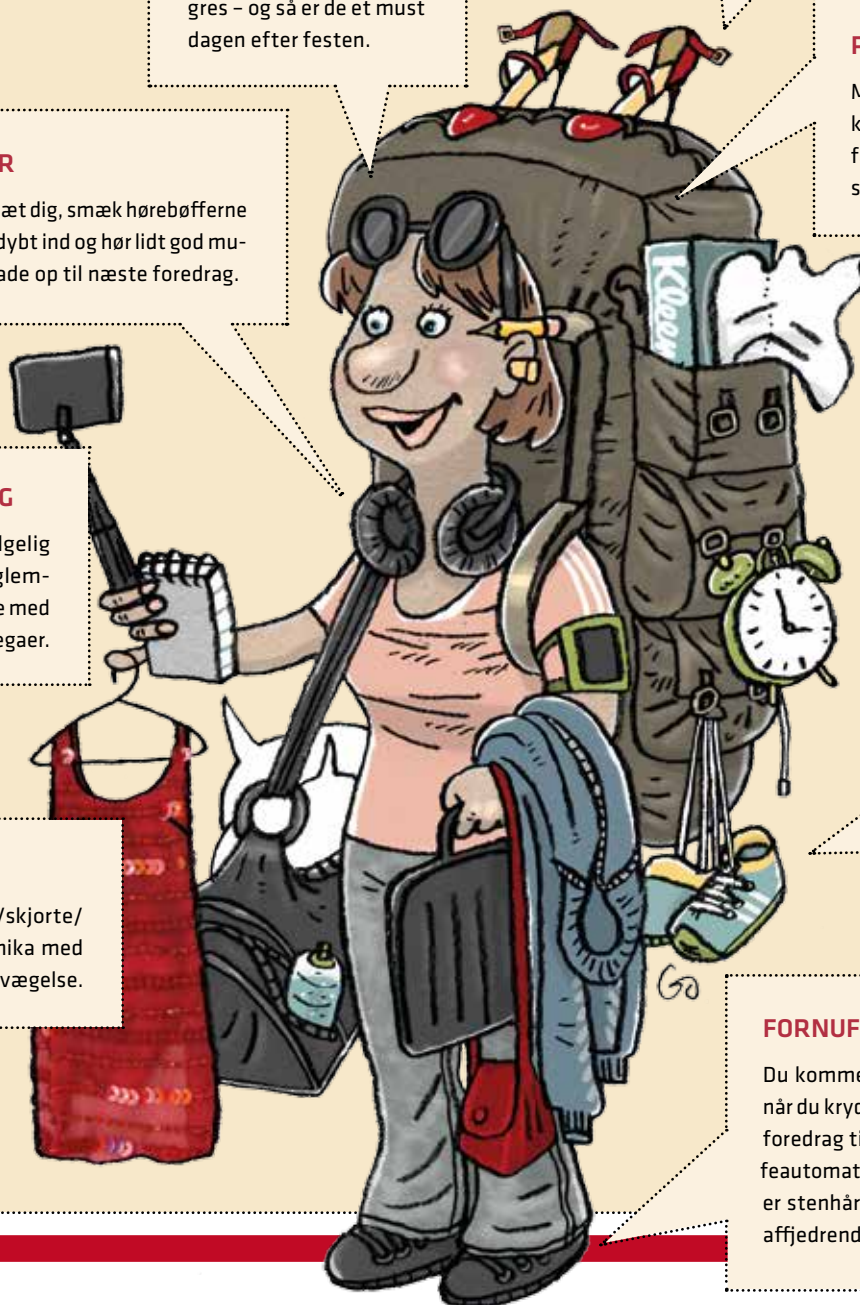
Hvis du har svært ved at komme op lørdag morgen efter festen.

LØBESKO OG TRÆNINGSTØJ

Prøv de mange redskaber i udstillingsområdet og løb en tur i pausen.

FORNUFTIGT OG SOLIDT FODTØJ

Du kommer til at vade mange kilometer, når du krydser Odense Congress Center fra foredrag til symposium til frokost til kaffeautomat til workshop, og gulvet i centret er stenhårdt, så glem ikke behagelige og affjedrende sko.

Hvor lidt vil du betale for meget mere pension?

Er du fx 37 år, kan bare **300 kr.** mere om måneden give dig **150.000 kr.** mere i pension hos PKA.*

pka

Mange har en fornemmelse af, at de ikke har råd til at indbetale ekstra til deres pension. Sandsynligvis fordi de tror, at der skal meget ekstra til, før det batter noget. Men synes du, at fx 300 kr. mere om måneden er for meget? **Gå ind på pka.dk/lidtmere og brug 3 sekunder på at finde ud af, hvor lidt der skal til for meget mere pension.**

*Pensionen er beregnet ved 67 år. Beregningen er baseret på en række forudsætninger om fremtiden, herunder administrationsomkostninger på 1,1% af bidraget, og at kontorenten fra 2018 til 2021 er 7% og 5% fra 2022 og frem. Pensionen er omregnet til dagens købekraft med en årlig inflation på 2%. Læs mere på pka.dk/lidtmere.

Asymmetriske børneben skal tages alvorligt

Større benlængdeforskel og asymmetrisk rotation hos børn skal altid udredes. En simpel klinisk undersøgelse kan bruges til at identificere problemets omfang og karakter og være med til at afgøre om barnet skal henvises til yderligere udredning hos ortopædkirurg.

DENNE ARTIKEL GIVER et overblik over fejlstillinger i underekstremiteterne hos børn og årsager til dem. Artiklen gennemgår den kliniske undersøgelse, og de mest almindelige fejlstillinger illustreres med seks patientcases. Artiklen er oprindeligt skrevet til den praktiserende læge, men problemstillingen er også relevant for fysioterapeuter.

Asymmetri i benene hos børn kan senere i livet føre til artrose, og det er derfor vigtigt, at fysioterapeuter er opmærksomme på, om en evt. asymmetri, der observeres hos børn, skal føre til yderligere udredning hos lægen og derfra til børneortopæd.

Når man taler om fejlstillinger, er det vigtigt at forstå de planer, som fejlstillingen kan være i. Når man ser patienten forfra, vil man kunne identificere kalveknæ (genu valgus) eller hjulben (genu varus). Vinkelfejlstillingen kan også være i sagittalplanet. Dette er dog knapt så hyppigt, men kan f. eks. ses efter fraktur i den proksimale del af tibia. Deformiteten sidder i tibia, men ved klinisk undersøgelse ligner det, at knæet overstrækkes eller

ikke strækkes helt ud. Rotationsfejlstilling i underekstremiteten viser sig som regel ved, at foden eller fødderne drejer abnormt udad eller indad, når patienten går eller står.

Benlængdeforskel betragtes også som en fejlstilling. Selvfølgelig kan en fejlstilling være i flere planer på en gang, som f.eks. efter en fejlhelet fraktur. Ofte defineres fejlstilling som en afvigelse på over to standarddeviationer fra det normale (1), men det er barnets funktionelle gener og prognosen for tidlig artrose, der bør diktere behandlingsbehovet. Det specielle ved børn er, at knoglerne vokser, og fejlstillinger kan bedres eller blive værre, indtil barnet er

Artiklen har været publiceret i Månedsskrift for Almen Praksis, 12. december 2017.

OLE RAHBEK

Overlæge, ph.d. og klinisk lektor på Aarhus Universitetshospital. Har siden 2009 beskæftiget sig med børneortopædi.

ole0rahbek@gmail.com

➤ udvokset. Derfor følges en del børn over en årrække af børneortopæden med henblik på korrekt timing af eventuel behandling.

Underekstremitetens udvikling

Benene ændrer sig under opvæksten, og det er nyttigt at kunne vurdere, om en evt. asymmetri er bekymrende eller blot en fysiologisk variation, der korrigeres med væksten. Symmetrisk ”fejlrotation” ses hyppigt hos mindre børn. Her er det vigtigt at vide, at ”in-toeing” (tæerne peger indad) som regel er en ganske godartet fysiologisk tilstand, der skyldes en rotation i femur eller tibia. Alternativt kan årsagen være forfodsadduktion (metatarsus adductus). Der er tale om godartede tilstande, som i langt de fleste tilfælde bedres langsomt under opvæksten og ikke giver anledning til fejlbelastning og artrose. En anden god ting at vide er, at helt små børn har varusknæ (hjulben). Når de er omkring 3-4-årsalderen, har de som regel valgus-fejlstilling (kalveknæ), og benene er normalt lige, når barnet rammer 8-årsalderen.

Benlængdeforskel bør udredes, da forskellen kan skyldes f.eks. hofte lidelse, neuromuskulær sygdom eller vaskulær malformation. Benlængdeforskel disponerer formodentlig til hofteartrose i det lange ben og bør behandles (2). Asymmetrisk rotation bør øge opmærksomheden på underliggende patologi, men kan også ses ved fysiologiske variationer, som eksempelvis tibia-torsion (se case om in-toeing).

Konklusion

En simpel klinisk undersøgelse og et kendskab til de fysiologiske variationer, der ses hos børn, kan bruges til at identificere behandlingskrævende tilstande. I langt de fleste tilfælde er in-toeing en fredelig tilstand, som retter sig. Asymmetri bør altid få alarmklokkerne til at ringe og føre til henvisning til børneortopæd, med mindre det drejer sig om medial tibiatorsion hos små børn, hvor asymmetri ikke er usædvanligt. ○

FAKTA

Hyppigste årsager til in-toeing:

Metatarsus adductus, medial tibiatorsion, femoral anteversion, spastisk hemiplegi (asymmetrisk), pes equino-varus.

Hyppigste årsager til out-toeing:

Lateral tibiatorsion, svær platfod, hofteepifysiolyse (oftest asymmetrisk), femoral retroversion.

Hyppigste årsager til genu valgus:

Fysiologisk, hyperlaxitet, adipositas, rachitis, fraktursequelae (asymmetrisk).

Hyppigste årsager til genu varus:

Fysiologisk, rachitis, fraktursequelae (asymmetrisk), Mb Blount.

Hyppigste årsager til benlængdeforskel:

Fraktursequelae, hofte-luksation, hofte-epifysiolyse, spastisk hemiplegi, vaskulære malformationer og tumorer, medfødt knogledeformitet, Calvé-Legg-Perthes sygdom.

Figur 1. Barnet står med samlede ben og observeres forfra. Hvis benene er lige, er der ingen afstand mellem knæene og mediale malleoler. Her ses en ganske diskret genu valgus.

Den kliniske undersøgelse

I løbet af få minutter kan man danne sig et godt indtryk af en fejlstilling. Undersøgelsen består af tre dele:

- 1. Man observerer barnet gående og noterer sig, hvordan foden og knæskallen er roteret.** Hvis knæskallen vender lige frem, sidder rotationen i segmenterne under hofte og femur, dvs. i underbenet eller foden. Man noterer vinklen, hvormed foden føres fremad. Hos voksne er det normalt med omkring 10-15 graders udadrotation, mens det er normalt med ”in-toeing” hos mindre børn.
- 2. Herefter undersøges barnet stående med**

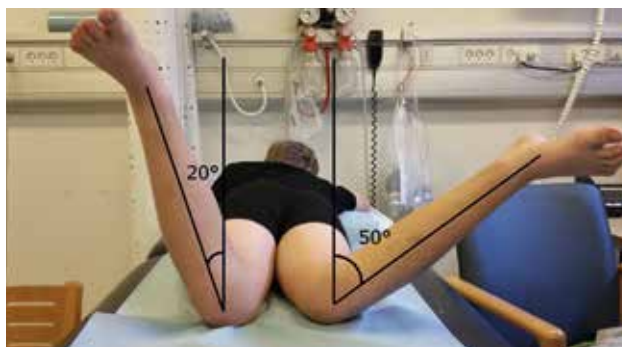

Figur 2. Undersøgelse for benlængdeforskel. Barnet skal stå med samlede strakte ben. Man tjekker, at glutealfolder og bækkenkam står vandret. Her ses en tydelig benlængdeforskel med kompensatorisk lændeskoliose. Toppen af crista iliaca er markeret med tusch på begge sider. Benlængdeforskellen kan kvantificeres ved at lægge en klods eller bog under det korte ben, så bækkenet kommer til at stå vandret.

strakte, samlede ben. Hvis barnet har lige ben, rører indersiden af knæene og anklerne hinanden. Hvis der er afstand mellem knæene, er der tale om varus-fejlstilling, og hvis der modsat er afstand mellem anklerne, taler man om valgus-fejlstilling (øget intermalleolær afstand) (figur 1). Ved adipøse børn er vurderingen ofte besværliggjort af bløddelene. Bækkenkammen og glutealfolderne skal være i samme højde på begge sider, som udtryk for ens benlængde. Hvis der er diskrepans, kan længdeforskellen

Figur 3. Kommer benlængdeforskellen fra femur/hofte eller tibia? Længden af femora sammenlignes i rygliggende stilling, og længden af tibiae (plus højden af foden) bedømmes bedst i bugleje med 90-graders flekterede knæ.

Figur 4. Undersøgelse for indadrotation af hoftelæddet. Normalt vil der være en symmetrisk indadrotation på ca. 50 grader. Små børn har som regel en del mere. Dette barn har asymmetri og nedsat indadrotation (20 grader) på venstre side. Dette kan skyldes en hofte-epifysiolyse (afglidning af toppen af femur), og barnet skal henvises til hurtigt røntgenundersøgelse. Indtil resultatet foreligger, må barnet ikke støtte på benet.

udmåles ved at lægge klodser under foden, indtil bækkenet balancerer (figur 2).

3. Barnet placeres på lejret med 90 graders flekterede knæ.

I denne stilling undersøger rotationsforhold og længde igen (figur 3). Nu har man bedre mulighed for at vurdere, hvilket segment fejlstillingen tilhører. Er det hofte/femur, underbenet eller fod? Man starter med at undersøge rotationen i hoftelæddet. Indadrotationen i hoftelæddet bestemmes ved at bevæge underbenet ud til siden (indadrotation i hoftelæddet). Er bevægelsen symmetrisk? (figur 4). Herefter undersøger udadrotationen. Rotationen i underbenet undersøger ved at se på fodens længdeakse i forhold til femurs akse. Desuden tjekkes foden for metatarsus varus, for lige lateral fodrand, og om akse går fra midt i bagfoden gennem 2. og 3. tå (figur 5).

Figur 5. Ved at betragte fodens akse i forhold til femurs akse med barnet liggende på maven, kan man danne sig et indtryk af tibiatorsionen i forhold til femurs akse. I dette tilfælde er der en vinkel på ca. 15 grader, som er normalt hos større børn og voksne. Der er ingen asymmetri. Normalt vil lateral fodrand være lige, og akse på midtlinjen af hælen skal gå igennem 2. og 3. tå, som vist på billedet.

➤ Patientcases

I følgende gives eksempler på typiske fejlstillinger, som man møder i klinikken.

Genus varus

Casen omhandler et 3-årigt barn, som er meget hjulbenet. Forældrene er immigranter fra Syrien og bekymrede for barnet. Det ser ikke ud til, at barnet har ondt, og det er som om, at tilstanden har bedret sig den seneste tid.

Kliniske fund

Barnet har en normal alderssvarende gang. Det observeres, at barnet er hjulbenet. Rotationsprofilen viser let indadretning i begge tibia, og der er ingen benlængdeforskel. I liggende stilling med strakte ben rører de mediale malleoler hinanden, men der er en afstand mellem mediale femurkondyler på ca. 4 cm. Fejlstillingen er symmetrisk.

Kommentar

Det drejer sig formodentlig om fysiologisk genus varus, da tilstanden har bedret sig. Dog vil man normalt forvente, at fejlstillingen har korrigeret sig ved 3-årsalderen. Derfor skal man i dette tilfælde have D-vitaminmangel i baghovedet. Ved rachitis forværres fejlstillingen som regel med tiden, og der vil være andre tegn på sygdommen. Supplerende røntgenundersøgelse og blodprøver vil føre til diagnosen. Hvis der var tale om en enkeltsidig varusstilling, burde barnet tilses af en børneortopæd, da en række sjældne tilstande kan føre til dette. Varusstilling i knæet disponerer til artrose, især i kombination med overvægt (3,4), og bør være korrigeret, inden barnet er udvokset.

Genus valgus

En 12-årig pige henvender sig på grund af kalveknæ. Hun klager over smerter omkring patella og på indersiden af knæet og foden. Er noget kluntet og afstår ofte fra sport og gymnastik i skolen.

Kliniske fund

Barnet demonstrerer en normal gang for alderen, men der observeres kalveknæ og plattfod. Rotationsprofilen på benene er normal, og der er ingen benlængdeforskel. I stående stilling med knæskallen pegende ligefrem er der en afstand på 14 cm mellem de mediale malleoler. Der er normal rotationsprofil i den liggende undersøgelse.

Kommentar

Genus valgus er et normalfund hos børn i 3-4-årsalderen, men ved 8-årsalderen forventer man, at benene er lige. En fejlstilling i 12-årsalderen vil ikke korrigeres sig spontant. Der er ikke sikker evidens for, at genus valgus disponerer til tidlig artrose (3,4). Hvis barnet har gener fra sine knæ, kan det være rimeligt at tilbyde operation i form af hemiepifyseodese, hvor man med små implantater påvirker vækstskeben i knoglen og derved retter op på fejlstillingen. Det er en behandling, som iværksættes, inden barnet er udvokset.

In-toeing

En 2-årig pige møder i konsultationen, da dagplejemoren har bemærket, at pigens fødder drejer indad, og at hun ofte snubler. Der er angiveligt ingen smerter, men pigen vil gerne bæres under længere gåture. Moren er bekymret for, at barnet får gener senere i livet på grund af slid.

Kliniske fund

Pigen går med fødderne drejet ca. 10 grader indad. Der ikke er nogen større benlængdeforskel. I maveliggende stilling er der normal rotation i femur, og der er en lige lateral fodrand. Begge fødder er dog roteret 10 grader indad i forhold til femur, hvilket indikerer, at underbenet er indadroteret.

Kommentar

Indadrotation af tibia er den hyppigste årsag til in-toeing i den tidlige barnealder. In-toeing kan være mest udtalt på den ene side, som regel den venstre. Indadrotation i tibia er en fuldstændigt godartet tilstand, der retter sig med alderen og ikke behøver henvisning til specialist (1). Tibia-udadrotation hos ældre børn har derimod en tendens til at blive værre med væksten. Her kan behandling i nogle tilfælde være nødvendig ved svær fejlstilling.

Ubehandlet hofteskred

En 2-årig pige har en benlængdeforskel med kort venstreben og halter under gang. Barnet virker ikke til at have ondt. I fosterstadiet lå hun i sædestilling, men har ellers gennemgået en normal udvikling og trives godt. Efter fødslen blev der udført en ultralydsskanning af pigens hofteled, som viste let hoftedysplasi, som dog var normaliseret ved en efterfølgende kontrolskanning.

Kliniske fund

Pigen går med vraltende gang med fødderne, der vender lige frem. I stående stilling kan der observeres en benlængdeforskel med venstre som det korte og asymmetri af glutealfolderne. I liggende stilling synes de to underben at være lige lange, men venstre femur er kortere end højre. Abduktionen i hofterne er asymmetrisk og nedsat på venstre side. Ortolanis test (en repositionsmanøvre af hofteleddet) er negativ (testen på sundhed.dk: kortlink.dk/sundhed/sx5x).

Kommentar

Der er mistanke om, at barnet har en venstresidig hofteluksation eller medfødt forkortning af femur. Selvom der foreligger en normal ultralydsskanning, ser man i sjældne tilfælde efterfølgende luksation. Ortolanis test er sjældent positiv hos børn, der er ældre end 6-8 uger, da barnets muskelværn hindrer repositionen. Patienten henvises til børneortopæd til videre udredning.

Hofte-epifysiolyse

En 13-årig dreng møder for anden gang op i konsultationen med lyske- og knæsmarter i venstre ben. Han er stor af sin alder og måtte for fire måneder siden stoppe med at spille håndbold. Der har ikke været forudgående traume. Der er foretaget en røntgenundersøgelse af knæet, der viser normale forhold. Drengen har været henvist til fysioterapi på mistanke om en overbelastningsproblematik, men behandlingen har ikke haft den forventede effekt. Drengen går tiltagende dårligt.

Kliniske fund

Drengens gang er asymmetrisk med udadrotation af venstre, men ikke højre ben. I stående stilling skal der lægges 1,5 cm under venstre ben for at opnå en vandret bækkenstilling. I liggende stilling observeres benlængdeforskellen på femurniveau og ikke på tibianiveau. Der er en lige lateral fodrand. Foden er 10 grader udadroteret i forhold til femuraksen, hvilket er normalt, når man er ved at være udvokset. Rotationsprofilen er asymmetrisk med begrænset indadrotation i venstre hofte (figur 4).

Kommentar

Denne case er helt klassisk for hofte-epifysiolyse, som næsten altid diagnosticeres for sent, og derfor kan medføre alvorlig hofte-lidelse på grund af progredierende afglidning af caput femoris. Hofte-epifysiolyse præsenterer sig typisk som knæ- og/eller lyskesmarter. Rotationsprofilen og længden af venstre lårben er ændret, da lårbenshovedet er gledet af og står posterior og inferior i forhold til lårbenshalsen. Drengen skal henvises akut til behandling hos børneortopæd og må ikke støtte på benet, før diagnosen er afkræftet ved røntgenundersøgelse.

REFERENCER

1. Staheli LT. **Rotational problems in children.** Instr Course Lect 1994; 43: 199-209.
2. Tallroth K, Ristolainen L, Manninen M. **Is a long leg a risk for hip or knee arthritis.** Acta Orthop 2017 Oct; 88(5):512-515.
3. Goulston LM, Sanchez-Santos MT, D'Angelo S et al. **A comparison of radiographic anatomic axis knee alignment measurements and cross-sectional associations with knee osteoarthritis.** Osteoarthritis Cartilage 2016; 24: 612-22.
4. Brouwer GM, van Tol AW, Bergink AP et al. **Association between valgus and varus alignment and the development and progression of radiographic osteoarthritis of the knee.** Arthritis Rheum 2007; 56: 1204-11.
5. Weinberg DS, Park PJ, Morris WZ et al. **Femoral Version and Tibial Torsion are Not Associated With Hip or Knee Arthritis in a Large Osteological Collection.** J Pediatr Orthop 2017; 37: e120-8.

STABILITETSTRÆNING TIL BEHANDLING AF LÆNDERYGSMERTER

BAGGRUND. Patienter med kroniske lænderygsmarter/low-back-pain (LBP) anbefales at træne for at mindske generne og for hurtigere at kunne vende tilbage til arbejdet. Der er dog ikke konsensus om hvilken type træning, der virker bedst på lænderygsmarter. Det er f.eks. foreslået, at "core-stabilitetstræning" kan gavne den muskulære udholdenhed og styrke og den neuromuskulære kontrol, hvilket kan sikre en dynamisk stabilitet i ryggen.

FORMÅL. At undersøge effekten af core-stabilitetstræning, sammenlignet med fysioterapeutisk rutinebehandling, ift. at mindske smerterne, målt med VAS hos patienter med kronisk nonspecifik mekanisk LBP.

METODE. 120 pakistanske patienter i alderen 20-60 år med kronisk LBP blev randomiseret til enten rutinemæssig fysioterapeutisk behandling inkl. træning (kontrolgruppe) eller til core-stabilitetstræning. Begge interventioner blev udført af en fysioterapeut med mere end 10 års erfaring. Alle deltagere fik, foruden den træning de var blevet randomiseret til, også behandling med TENS og ultralyd ved baseline og fik udleveret det samme hjemmetræningsprogram. De trænede en gang om ugen à 40 min. i op til 6 uger.

RESULTATER. Begge grupper fik statistisk signifikant fremgang i form af lavere VAS efter behandlingen sammenlignet med før. Størst fremgang sås hos gruppen, der fik stabilitetstræning, idet disse fik en gennemsnitlig nedgang i VAS på 3,08, sammenlignet med kontrolgruppens gennemsnitlige nedgang på 1,71.

KONKLUSION. Studiet konkluderer, at core-stabilitetstræningsøvelser er mere effektive end rutine fysioterapiøvelser ift. at reducere smerte hos patienter med kronisk nonspecifik low-back-pain.

PERSPEKTIVERING. Udover et mindre frafald gennemførte 108 personer interventionen. Begge grupper fik markant færre smerter målt på VAS. Det kan dog diskuteres, hvorvidt VAS er en fyldestgørende måde at opgøre patienternes fremgang på. Det fremgår ikke tydeligt, hvorvidt begge grupper deltog i lige mange behandlingssessioner, ligesom det er sparsomt med oplysninger ift. socio-demografiske profiler af deltagere ud over alder, højde, vægt og BMI.

SAMLET set giver resultaterne en indikation af, at træning har effekt på kroniske nonspecifikke lænderygsmarter, men der er fortsat behov for grundigere studier med mere patientnære outcomes. ●

Akhtar MW, Karimi H, Gilani SA. Effectiveness of core stabilization exercises and routine exercise therapy in management of pain in chronic nonspecific low back pain: A randomized controlled clinical trial. Pak J Med Sci. 2017;33(4):1002-1006. doi: <https://doi.org/10.12669/pjms.334.12664>

TRÆNING TIL FOREBYGGELSE AF OSTEOPOROSE

BAGGRUND. Postmenopausale kvinder er i risiko for at få osteoporose som følge af nedsat knoglemineraltæthed (BMD). Medicin, diæt og træning er hjørnestenene i forebyggelse og behandling af osteoporose. Imidlertid er det ikke klarlagt hvilke typer træning, der mest effektivt øger BMD og forebygger osteoporose.

FORMÅL. At undersøge effekten af høj intensitetstræning sammenlignet med regulær udholdenhedstræning ift. at øge BMD hos postmenopausale kvinder.

METODE. 36 postmenopausale kvinder fra Spanien deltog i studiet med træning udendørs og indendørs i et helsecenter. De blev randomiseret til enten udholdenhedstræningsgruppen (kontrol), hvor de skulle gå med konstant hastighed (6 km/t) 1 time 3-5 gange ugentligt eller til høj-intensitetstræning (interventionsgruppen) to gange om ugen af 1 times varighed. Træningen bestod af styrketræning og andre typer øvelser med vægte, elastikker o. lign. Kvinderne trænede i to år. Der blev benyttet kalendere for at sikre compliance igennem studiet, og det primære outcome var måling af BMD i col-lum femoris og lumbalcolumna målt vha. DXA-skanninger mhp. at bestemme T-scoren.

RESULTATER. Begge grupper forbedrede T-scoren. Der blev dog ikke fundet nogen statistiske signifikante forskelle på de to grupper, hvilket forfatterne mener kan skyldes, at studiet havde for få deltagere.

KONKLUSION. Studiet bygger på en forholdsvis lille studiepopulation og rummer en del usikkerheder på grund af få deltagere. Resultaterne tyder dog på, at der for kvinder i den postmenopausale alder kan være en gavnlig effekt af både udholdenhedstræning og høj-intensitetstræning ift. at styrke knoglemineraltætheden.

PERSPEKTIVERING. Såfremt større og grundigere studier på netop dette felt kan klarlægge hvilken type træning, der har størst effekt på knoglemineraltætheden hos patientgruppen, vil vi blive bedre til at vejlede patienterne om, hvilken træning de med fordel kan vælge. Endvidere kan længere follow-up tid måske give et bedre billede af, hvorvidt træningen også over længere tid giver en beskyttende effekt. ●

Effect of 2 years of endurance and high-impact training on preventing osteoporosis in postmenopausal women: randomized clinical trial, Menopause: The Journal of The North American Menopause Society, Vol. 25, No. 3, pp. 000-000, DOI:10.1097/GME.0000000000001005

RÅDGIVNING TIL FYSIOTERAPEUTER

KØB - SALG - VURDERING - ØKONOMISK RÅDGIVNING

Har du behov for professionel assistance til klinikhandler og anden økonomisk rådgivning så bør du benytte en erfaren rådgiver med branchekendskab.

Den rådgivning kan jeg hjælpe dig med.

Jeg har et stort og indgående kendskab til fysioterapeutbranchen. I mange år har jeg rådgivet og afholdt kurser for fysioterapeuter i forbindelse med køb og salg af klinikker, vurdering af klinikkers værdi samt anden økonomisk rådgivning. Jeg ligger vægt på en personlig og fortrolig service i hele forløbet.

Ring til Per Kristensen for en uforpligtigende samtale

Spiren 29, 9260 Gistrup

Telefon: 2622 3673 | E-mail: info@perkconsult.dk | www.perkconsult.dk

KØB DINE FAGBØGER TIL PLUSPRISER

Som medlem af Danske Fysioterapeuter får du **20 % rabat** på alle bøger fra Munksgaard.

Læs om BogPlus på etf.dk/medlemsfordele

Fysioterapi er højt respekteret i sundhedsvæsenet, og fysioterapeuter behandler mere end 1 mio. patienter årligt. Men sådan har det ikke altid været...

Historiker og professor Kurt Jacobsen beskriver, hvordan fysioterapiens position i det moderne sundhedsvæsen skyldes en gruppe ugifte kvinder, der arbejdede som selvstændige massører. I 1918 dannede de en forening med det mål at blive anerkendt som behandlergruppe.

Udkommer:
27/3
Normalpris:
kr. 375,-
BogPlus-pris:
kr. 300,-

munksgaard

www.munksgaard.dk

MÅNEDENS BOG

Projektledelse i sundhedsvæsenet er en praktisk håndbog for sundhedspersoner, som står over for at skulle i gang med et projekt, og som søger praktisk anvendelige værktøjer til at sikre, at målet nås. Redskaberne fra bogen kan anvendes systematisk og samlet men bliver præsenteret på en måde, som gør det muligt at anvende dem enkeltvis i mindre projekter, hvis det er dét, der er behov for. 2. udgave kommer i et nyt og pædagogisk layout, der på en klar måde beskriver, hvordan projektlederen sikrer fremdrift i projektet.

NORMALPRIS
249,-   MEDEMSPRIS
199,20,-

Læs mere
på gad.dk

Indtast medlemskoden **FYSIO** på www.gad.dk og få 20 % rabat

 gads forlag

Kurser og konferencer fra Danske Fysioterapeuter

For den faglige

NEURODYNAMIK, BØRN MED HANDICAP

14.-18. maj + 11.-15. juni 2018

fysio.dk/neurodynboern

MOVEMENT ABC-2

28.-29. maj 2018

fysio.dk/movabc18

FYSIOTERAPI I NATUREN

1. juni 2018

fysio.dk/natur

MOTORISK USIKRE BØRN, 3-6 ÅR

29.-31. aug. + 4.-5. okt. 2018

fysio.dk/motusikre18-2

AIMS OG BAYLEY

12.-13. sept. + 10. okt. 2018

fysio.dk/aimsbay

SCLEROSE - UNDERSØGELSE OG BEHANDLING

14.-15. sept. + 12.-13. okt. 2018

fysio.dk/sclerose18

NEURODYNAMIK - VOKSNE

17.-21. sept. + 22.-26. okt. 2018

fysio.dk/neurodynvoksen

NYSGERRIG PÅ LEDELSE

17. sept. + 26. nov. 2018

fysio.dk/nysgerrig18

TRÆNING TIL KOL

24.-26. sept. + 26. nov. 2018

fysio.dk/kol18

BASIC BODY AWARENESS THERAPY - BBAT 1

30. sept. - 5. okt. 2018

fysio.dk/bbat18

TYPE-2 DIABETES

25.-26. okt. 2018

fysio.dk/diabetes18

STYRK DIN EVNE SOM FORMIDLER

31. okt. - 1. nov. 2018

fysio.dk/formidling

MUSIK I FYSIOTERAPI

10. nov. 2018

fysio.dk/musik18

FARMAKOLOGI

16.-17. nov. 2018 + 25. jan. 2019

fysio.dk/farma18

For den selvstændige

HOLD STYR PÅ HVERDAGEN SOM KLINIKSEKRETÆR

14. maj 2018

fysio.dk/holdstyr

FORANDRINGSLEDELSE OG KONFLIKTHÅNDTERING

14.-15. maj 2018

fysio.dk/forandring

PRAKSISCERTIFIKAT FOR RIDEFYSIOTERAPEUTER

5. okt. 2018

fysio.dk/praksisride

PRAKSISCERTIFIKAT FOR PRAKTISERENDE

25.-26. okt. 2018

fysio.dk/praksiscert

Faglige kurser

Musik i fysioterapi

På kurset lærer du at finde musik, der kan stimulere og motivere dine patienter/borgere til bevægelse. Du vil få konkrete værktøjer, der sætter dig i stand til at bruge musikken til at understøtte, det formål, du har med din træning og behandling.

Tid: 10. nov. 2018

Tilmelding: Senest 16. sept. 2018

fysio.dk/musik2018

Hold styr på hverdagen

Kliniksekretæren er ofte den første, patienter og pårørende taler med, og er central i forhold til klinikens fysioterapeuter og klinikejere. På dette kursus får du som sekretær gode ideer og inspiration til, hvordan du kan håndtere en travl hverdag på klinikken.

Tid: 14. maj 2018

Tilmelding: Senest 18. marts 2018

fysio.dk/holdstyr

Forandringsledelse og konflikthåndtering

Kurset giver dig konkrete værktøjer til at formulere og gennemføre forandringer og du får styrket din evne til at forebygge og håndtere vanskelige situationer.

Tid: 14.-15. maj 2018

Tilmelding: Senest 11. marts 2018

fysio.dk/forandring

Nysgerrig på ledelse

Dette kursus er til dig, der overvejer at blive leder. Kurset er tilrettelagt, så du får et klart billede af de spændende udfordringer, du vil stå overfor som leder. Du vil også få svar på de mange spørgsmål, der har, hvis du er i konkrete overvejelser om at gå ledervejen.

Tid: 17. sep. + 26. nov. 2018

Tilmelding: Senest 12. aug. 2018

fysio.dk/nysgerrigledelse18

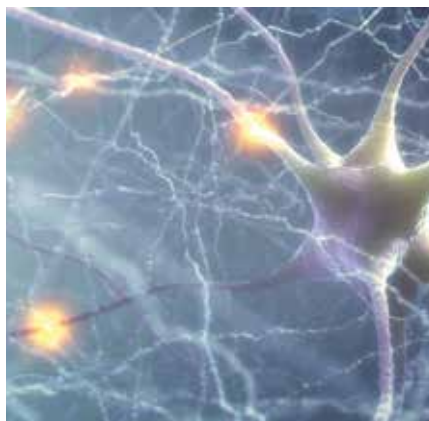
Type-2 diabetes

Du vil på kurset få redskaber til at håndtere træning og til at motivere patienterne til træning og fastholdelse i en ny adfærd med øget fysisk aktivitet. Koblingen mellem teori og praktik vil gøre det let at omsætte den nye viden til daglig praksis.

Tid: 25.-26. okt. 2018

Tilmelding: Senest 26. aug. 2018

fysio.dk/diabetes18

Sclerose

Med den nyeste viden om sclerose og om hvordan sygdommen udvikler sig, er det lettere at skræddersy det rette tilbud til patienter og borgere med sclerose. Kurset har fokus på undersøgelse, test, målsætning og interventionsmuligheder. Deltagerne kan efter kurset blive optaget på Scleroseforeningens behandlerliste.

Tid: 14.-15. sep. + 12.-13. okt. 2018

Tilmelding: Senest 17. jun. 2018

fysio.dk/sclerose18

Neurodynamik til voksne

Få styr på neurodynamisk undersøgelse og behandling af voksne patienter med lidelser i CNS. Du vil på kurset få en teoretisk og praktisk indføring i neurodynamisk mobilisering og lærer at planlægge individuelle hjemmeprogrammer. Du får mulighed for at afprøve undersøgelse og behandling, først på andre kursister, herefter på patienter.

Tid: Modul 1: 17.-21. sep. 2018. Modul 2: 22.-26. okt. 2018

Tilmelding: Senest 24. jun. 2018

fysio.dk/neurodynvoksen

Farmakologi

På dette to-modulers kursus får du viden om de hyppigste lægemidler, som dine patienter indtager, og et godt overblik over indvirkning på kroppen. Denne viden kan du bruge i din tilrettelæggelse af behandling og træning.

Tid: Modul 1: 16.-17. nov. 2018; modul 2: 25. jan. 2019

Tilmelding: Senest 23. sept. 2018

fysio.dk/farmakologi18

Praksiscertifikat for ridefysioterapeuter

Med praksiscertifikatet bliver du som ridefysioterapeut opdateret på overenskomstmæssige forhold og får ny viden om aktuelle temaer indenfor ridefysioterapi. Kurset er gratis og finansieres af Fysioterapipraksisfonden.

Tid: 5. okt. 2018

Tilmelding: Senest 26. aug. 2018

fysio.dk/praksisride

HUSK tilmelding efter først til mølle princip

- Meld frit afbud indtil 14 dage efter optagelse på kurset
- Betaling efter optagelse på kurset
- Studerende: Konferencer 500 kr. pr. dag

REGION HOVEDSTADEN

FYSIOTERAPI INDEN FOR BESKÆFTIGELSESMRÅDET

Medlemsmøde for alle fysioterapeuter, der interesserer sig for beskæftigelsesområdet. Hør de to fysioterapeuter Ulla Rubenkamp og Sidse Kock Jørgensen fortælle om deres oplevelser i arbejdet med beskæftigelse og få mulighed for at udveksle erfaringer og skabe netværk.

Tid og sted: 5. apr. 2018, kl. 17.00-20.30, København

Tilmelding: Senest 1. apr. 2018

fysio.dk/hovedstaden-beskaeftigelse

REGION SJÆLLAND

FYSIOTERAPEUTER I HVERDAGSREHABILITERING

Fysioterapeuter fra Vordingborg Kommune holder oplæg om hverdagsrehabilitering. Der er efter oplægget afsat tid til debat og erfaringsudveksling med udgangspunkt i deltagernes egne erfaringer. For fysioterapeuter og studerende med interesse for at vide mere om at arbejde i hverdagsrehabilitering. Tidligere deltagelse i netværksmøder er ikke påkrævet.

Tid og sted: 17. apr. 2018, kl. 16.30-20 i Slagelse

Tilmelding: Senest 10. apr. 2018

fysio.dk/sjaelland-hverdagsrehabilitering

REGION SYDDANMARK

FAGSTAFET OM SMERTER

På fagstafetten vil du blive klogere på smerter, evidensen på området, smertemodulering og effekten af træning. Du vil også høre mere om, hvordan du skal kommunikere og formidle dine budskaber til smertepatienter. Den svenske fysioterapeut Lars Avemarie holder oplæg. Der er afsat tid til at netværke over en sandwich.

Tid og sted: 24. apr. 2018, kl. 16.30-19.00, Vejle

Tilmelding: Senest 12. apr. 2018

fysio.dk/syddanmark-smerter

REGION NORDJYLLAND

BEHANDLINGSFORLØB TIL NYDANSKERE

Denne temaaften vil give dig nye redskaber og metoder, der kan effektivisere din træning og dine behandlingsforløb for patienter med anden etnisk baggrund end dansk. Oplægsholder er Nadia El-Gendi, der er seniorkonsulent i Cabi.

Tid og sted: 25. apr. 2018 kl. 17-19, Aalborg

Tilmelding: Senest 17. apr. 2018

fysio.dk/nordjylland-interkulturelkommunikation

Henvendelse vedrørende annoncering af arrangementer i Danske Fysioterapeuters regioner, fraktioner eller faglige selskaber skal ske til kursusannoncer@fysio.dk.

Henvendelse vedrørende øvrige annoncering skal ske til Dansk Mediaforsyning på tlf.: 7022 4088, fysiotekst@dmfnet.dk.

Se oplysninger vedrørende deadlines, priser og formater på fysio.dk/annoncering

DANSK SELSKAB
FOR AKUPUNKTUR

Todages smertekursus

Kurset har fokus på udredning og behandling af patienter med smerter. Deltagernes cases inddrages i undervisningen mhp. overførselsværdi til klinisk praksis. Læs den uddybede kursusbeskrivelse på dsa-fysio.dk

Tid og sted: 4-5. maj, 2018, Horsens

Tilmelding og information: dsa-fysio.dk

Akupunkturkursus på La Santa Sport

Kurset giver en grundig indføring i praktisk og sikker anvendelse af akupunktur, og er første del af uddannelsens grundforløb på 150 timer, hvor du lærer at anvende akupunktur ud fra videnskabelige principper. De hyppigste kliniske diagnoser og smertetilstande gennemgås.

Tid og sted: 14.-21. sept. 2018, Lanzarote

Tilmelding og information: dsa-fysio.dk

DANSK SELSKAB FOR
MUSKULOSKELETAL FYSIOTERAPI

Introduktionskurser i dynamisk stabilitet

Der er fokus på den biomekaniske analyse som grundlag for behandlingen, og du undervises i genoptræningsprincipper, der tilgodeser et målrettet rehabiliteringsforløb. Kurset veksler mellem teori og praktik. Kurset afholdes både i Jylland og på Sjælland.

Tid og sted: 27.-28. aug. 2018, Kastrup og 6.-7. sep. 2018, Horsens

Tilmelding og information: muskuloskeletal.dk

DANSK SELSKAB FOR
LYMFØDEMBEHANDLING

Temadag om kompression og generalforsamling

Kompression kan lægges på mange måder, det gælder derfor om at finde den bedste løsning for netop din patient. Forskellige firmaer giver deres bud på kompression, bandager, strømper mv. og med udgangspunkt i dette vil deltagerne diskutere forskellige løsningsmuligheder. Generalforsamling afholdes efterfølgende ifølge vedtægterne. Vær med og gør din indflydelse gældende.

Tid og sted: 14. jun. 2018 kl. 10-16, Vejle

Tilmelding og information: lymfødembehandling.dk

DANSK SELSKAB FOR
ONKOLOGISK OG PALLIATIV FYSIOTERAPI

Med mig selv som redskab

En dag med ACT og indre reaktioner.

Tid og sted: 28. maj 2018, Odense

Tilmelding og information: onkalfysio.dk

DANSK SELSKAB FOR
FYSIOTERAPI I ARBEJDSLIV

Ergonomiseminar med fokus på ryg

Spændende oplæg og workshop om den nyeste forskning på området.

Tid og sted: 28.-29. maj 2018, Vejle

Tilmelding og information: ergonomi.dk

Temadag om kontorergonomi

Praktisk afprøvning og information om den nyeste forskning fra NFA.

Tid og sted: 15. maj 2018, København

Tilmelding og information: ergonomi.dk

Generalforsamling

Der indkaldes hermed til den årlige generalforsamling i Dansk Selskab for Fysioterapi i Arbejdsliv.

Tid og sted: 28. maj, Vejle

Tilmelding og information: ergonomi.dk

DANSK SELSKAB FOR
HJERTE- OG LUNGEFYSIOTERAPI

Generalforsamling

Dansk Selskab for Hjerter- og Lungefysioterapi afholder generalforsamling i forbindelse med Fagkongres 2018. Tilmelding påkrævet af hensyn til forplejning.

Tid og sted: 12. apr. 2018, kl. 20, Odense Congress Center

Tilmelding og information: hjertelungefysioterapi.dk

Kunne du tænke dig at lære at bruge de mest effektfulde og evidensbaserede mobiliserings og manipulationsteknikker? Hvad vil det betyde for dig når du kan hjælpe dine patienter endnu bedre og at det samtidigt er sjovt og let at lave manuelbehandling?

Mobilisering og manipulation af thorakalcolumna og ribben

Deltageren vil lære simple og effektive undersøgelser og manipulationer til thorakalcolumna og ribben. Derudover vil der være relevante cases i intramuskulære spændinger, scoliose, facetsyndrom, låsninger af ribben, vejtrækningsproblemer, skævheder, hold i ryggen samt idrætsskader i området. Deltageren vil også lære om indikationer og kontraindikationer ved led manipulation samt få indsigt i kroppen som en helhed.

Værdien ved at deltage på kurset er at du får et super effektivt værktøj der kan kombineres med dine andre teknikker, samt en god forudsætning for at træningsterapi bliver mere optimalt.

Tid/Sted

Århus: Lørdag den 05.05.18 kl. 9-16 ved Park Alleens Fysioterapi, Park Allé 7 eller

København: Søndag den 06.05.18 kl. 9-16 på Metropol, Sigurdsgade 26, København N

Undervisere:

Uffe Stadager, fysioterapeut og osteopat D.O
Cem Öz, fysioterapeut og osteopat D.O

Investering:

1.900 kr. (prisen er inkl. frokost, kaffe/the og kompendium).

Tilmelding:

Online booking samt mere information om kurser på vores hjemmeside www.correctionacademy.dk (klik på manuelle moduler for fysioterapeuter).

MediYoga Instruktøruddannelsen

Opstart følgende datoer
20. august - København
22. august - Aarhus

MediYoga ved stress og udbændthed coach

21. april - København

NYHED!

MediYoga ved kræft

10. november - København

Læs mer og tilmelding via hjemmesiden www.mediyyoga.dk
veetamo@mediyyoga.com . Tlf. 6140 9778

Efterårets datoer med Lotte Paarup

NYT! Lotte Paarup er nu tilbage efter barsel og underviser kurser og uddannelse

Kursus/Uddannelse	Sted	Dato	Varighed
Åndedrættet som basis for krop og sind	Herlev	15. maj	7 timer
Den elastiske bækkbund	Herlev	18. sep	6 timer
Åndedrættet som basis for krop og sind	Herlev	21. sep	7 timer
Pilates Reformer udd - Modul 1	Herlev	02. okt	21 timer
Psoas, den oversete muskel	Herlev	23. okt	6 timer
Pilates Matwork uddannelse	Herlev	start 26. okt	60 timer
Pilates Reformer udd - Modul 2	Herlev	start 04. nov	16 timer
Pilates Reformer udd - Modul 3	Herlev	start 28. nov	16 timer

Læs mere om de enkelte kurser på www.denintelligentekrop.dk

KAATSU
DANMARK

Universitetscertificering i Basic Kaatsu

Varighed 1 dag, udvidet praktik og teori, eksamen, evidensbaseret forskning og cases.
3.800,- inklusiv certificerings og eksamens- afgift.

Professionelt Kaatsu-udstyr

mykaatsu maskine og bælte fra
349,- pr. måned (ex. moms)
"Golden standard", driftsikker, nem at betjene, 3 forskellige cycle-programmer.

Læs mere på
www.kaatsudanmark.dk · tlf. 4130 0000

Kursusoversigt

Manipulation og mobilisering del 2	4.-6. April 2018	Tårnby
Smerte og neurodynamik del 1	8.-9. April 2018	Tårnby
Differentialdiagnostik og medicinske sygdomme	13-14. April 2018	Tårnby
Øvre kvadrant 1	22.-24.4 + 13.-15.5 2018	Horsens
Nedre kvadrant 2	22.-24.4 + 13.-15.5 2018	Tårnby
Smerte og neurodynamik del 2	25.-26. Maj 2018	Horsens

Tilmelding og yderligere information om kurserne er at finde på følgende link: <http://www.muskuloskeletal.dk/uddannelse.aspx>

MOVE2PEAK ACADEMY

Kvalitetskurser med fokus på genoprettelse af optimal bevægefunktion og forståelse af årsagssammenhæng gennem kroppens mange systemer.

M2P SKULDERBÆLTET & OE

Få en dybdegående forståelse af de mekaniske sammenhæng og årsager bag langt de fleste nakke, skulder-, albue og håndledsproblematikker. På kurset lærer du manuelle og træningsmæssige teknikker samt klinisk ræsonnering til at kunne arbejde effektivt omkring hele skulderbæltet og OE. Du vil kunne tage dine klienter helt fra den indledende undersøgelse til behandling og planlægning af hjemmeøvelser.

www.move2peakacademy.dk/skulderoe

FREDERIKSBERG

Modul A: 7. – 8. maj / modul B: 25 – 26. maj

BRANDE

Modul A + B: Juni og juli

BRANDE

Modul A: 31. august – 1. september

M2P BÆKKEN & UE

Kurset giver dig overblikket over sammenhængen mellem foden, knæet, hoften og bækkenet samt manuelle teknikker og kliniske ræsonnering til at kunne forstå årsagssammenhæng mellem de forskellige områder. Efter kurset vil du være i stand til effektivt at kunne arbejde med stort set alle slags problemstillinger omkring bækkenet og UE.

www.move2peakacademy.dk/baekkenue

BRANDE

Modul A: 1. – 2. juni / modul B: 15. – 16. juni

FREDERIKSBERG

Modul A: 10. – 11. sept. / Modul B: 28. – 29. sept.

MOVE2PEAK
ACADEMY

SKANDINAVISK FORUM FOR LYMFOLOGI

Kurs 2018 - 2019

www.lymfologi.no

Ulfborg Klinik for Fysioterapi Ulfborg

Ulfborg klinik for Fysioterapi søger fysioterapeut til barselsvikariat

Ansøgningsfrist den 13. april 2018

 fysio.dk/job

Hasle Fysioterapi Aarhus V

Erfaren fysioterapeut søges til Hasle Fysioterapi

Ansøgningsfrist den 1. april 2018

 fysio.dk/job

Instruktøruddannelser 2018

Rødovre: 19.-20. april, 3.-4. maj og 1. juni. OBS: HURTIG TILMELDING!

Odense: 23.-24. aug., 6.-7. sep. og 5. okt.
Pris: 8.500 kr.

Information og tilmelding på www.fysio-pilates.dk eller tlf. 2171 9049 (ma, to, fr. kl. 12.30-13.00)

FysioPilates er udviklet til og af fysioterapeuter. Læs mere på www.fysio-pilates.dk

MØD OS PÅ FACEBOOK www.facebook.com/FysioPilates.dk

Ydernummer til ridefysioterapi til salg

Efter 22 år som ridefysioterapeut ønsker jeg at afvikle min praksis.

Ydernummeret er på over 30 timer og det giver mulighed for at praktisere i Sydvestjylland / det gamle Ribe Amt.

Der er stort patientunderlag, mulighed for fleksibelt overtagelsestidspunkt og til en fair pris.

Yderligere oplysninger på mail dorte.p@icloud.com eller ring 2144 7730, Dorte Pedersen

Kursusforløb i Structural Integration by ved Martin Egeberg og Linda Thorborg

“Structural Integration is not just a technique - it is a result”

Lær at identificere og behandle dysfunktioner i kroppens overfladiske og dybe bindevævslag. På kurset lærer du at læse kroppens holdning ud fra et tre-dimensionelt system - Bodyreading - inspireret af Thomas Myers. Med hjem får du myofascielle teknikker til effektiv normalisering af tonus i bindevæv og afbalancering af holdning. Kurserne blander teori og praktisk træning og instruktion.

“Movement determines structure and movement is changeable”

Sted: Performance Institute, Rugmarken 12, 3520 Farum
Pris: kr. 3.500,- pr kursus dog kr. 4.500,- for Integrationskurset.
Deltagerantal: Max. 14 personer. Min. 8 personer.

Kursusdatoer:

13. + 14. april 2018, bækken	7. + 8. september 2018, bækken
20. + 21. april 2018, nakke/skulder	21. + 22. september 2018, nakke/skulder
8. + 9. juni 2018, underben	5. + 6. oktober 2018, underben
22. + 23. juni 2018, ryg	26. + 27. oktober 2018, ryg
15. + 16. + 17. november, integration (skal have deltaget på de fire første kurser)	

Tilmelding sker via mail til Martin på: meterapi@meterapi.dk. Deadline for tilmelding er en måned før kursusstart, dog er deadline for kurset den 13. + 14. april 2018, fredag den 6. april.

Martin Egeberg,
Fysioterapeut,
certificeret Rolfer™

Linda Thorborg,
Fysioterapeut,
certificeret KMI-terapeut
fra Thomas Myers

Invitation

Du inviteres hermed til Danske Fysioterapeuters 100 års jubilæum!

Kom og vær med til at fejre faget og foreningen
– tilmeld dig arrangementet i din region allerede i dag.

Tilmelding og yderligere info på www.fysio.dk/100aar

Velkomst

Ved regionsformand

Bobler & Buffet

Sprudlende bobler og stående buffet

Musik & Underholdning

Rytmask indslag og musikalsk underholdning i bedste "fys-stil". BOOOM Music v. Rune Thorsteinsson og Peter Stavrum

Fysioterapiens historie gennem 100 år

En levende fortælling ved Kurt Jacobsen, historiker og forfatter til bogen om fysioterapi "100 år i bevægelse"

Motivation for fysioterapeuter – de næste 100 år

"Hvordan kan fysioterapeuter fortsat holde mennesker i bevægelse i de næste 100 år?" Oplæg ved Chris McDonald

REGION NORDJYLLAND

Hvor: Musikkens Hus
Musikkens Plads 1, 9000 Aalborg
Hvornår: 15. maj, kl. 16:30-20:30
Tilmeldingsfrist: 7. maj
NB! Max 300 deltagere

REGION MIDTJYLLAND

Hvor: Silkeborg Gymnasium
Oslovej 10, 8600 Silkeborg
Hvornår: 16. maj, kl. 16:30-20:30
Tilmeldingsfrist: 8. maj
NB! Max 300 deltagere

REGION SYDDANMARK

Hvor: Messe Fredericia
Vestre Ringvej 101, 7000 Fredericia
Hvornår: 17. maj, kl. 16:30-20:30
Tilmeldingsfrist: 9. maj
NB! Max 350 deltagere

REGION SJÆLLAND

Hvor: Menstrup Kro
Menstrup Bygade 29, 4700 Næstved
Hvornår: 23. maj, kl. 16:30-20:30
Tilmeldingsfrist: 15. maj
NB! Max 270 deltagere

REGION HOVEDSTADEN

Hvor: Meet Copenhagen Conference Center
Tårnfalkevej 17, 2650 Hvidovre
Hvornår: 24. maj, kl. 17:00-21:00
Tilmeldingsfrist: 16. maj
NB! Max 400 deltagere

Bemærk venligst, at det er gratis for medlemmer at deltage – der er dog kun et begrænset antal pladser i hver region. Tilmelding sker efter først-til-mølle-princippet via www.fysio.dk/100aar

Din Specialist i Postural Kontrol, Vægtaflastning & Tvungen Vægtoverførsel !

25 års erfaring og forskning underbygger vores rådgivning og uddannelsesforløb, vi sikre jer kvalitet, optimering og effektivering i genoptræningen. Opgradere Jeres genoptræning til bariatriske patienter med LiteGait 250KL brugervægt 250 kg. inkl. XL sejl/ sele & NuStep T5xr brugervægt 280 kg. med XL sæde.

Bestil en fremvisning & afprøvning af LiteGait & NuStep, afprøv i 14 dage uden beregning. Afprøvning er ikke købsbetinget.

Transforming Lives

Danske Fysioterapeuter 2018
Mød os på stand 4645
Odense Congress Center

The Original Partial Weight Bearing Gait Therapy Device

Temadage m. Mike Studer i samarbejde med Dansk Selskab for Neurologisk Fysioterapi

I samarbejde med *Dansk Selskab for Neurologisk Fysioterapi* udbyder vi 2 temadage med Mike Studer PT, MHS, NCS, der er en af USA's førende fysioterapeuter & en af de få med en uddannelse som hans på verdensplan.

Mike afholder løbende gæste foredrag på flere universiteter med fokus på 'motor control, motor learning, cognitive impairment and case management.' Det glæder os at kunne inviterer til 2 lærerige dage. Kontakt os endelig for program og information på tlf. 86801807 eller via mail: info@mobilityresearch.dk

Torsdag den 3. Maj 2018 Regionshospitalet Hammel Neurocenter:

Neurologic and Geriatric Rehabilitation, maximizing outcomes in those with impairment in cognition and motivation.

Fredag den 4. maj 2018 Rigshospitalet Glostrup:

Neurology, Geriatric, Orthopedics, *the course that your patient cannot afford for you to miss!*

Mike Studer